

امارت اسلامی افغانستان

وزارت اقتصاد

معینیت مسلکی

ریاست پالیسی و استراتژی اقتصادی

گزارش بررسی و ارزیابی

فرصت‌ها و چالش‌های سکتور مرغداری در افغانستان

(مطالعه موردی)

سال: ۱۴۴۶ هـ ق / ۱۴۰۳ هـ ش

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیام سرپرست وزارت اقتصاد ۱.۱.۱.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَعَلَى آلِهِ
وَأَصْحَابِهِ أَجْمِينَ؛ أَمَّا بَعْدُ:

وزارت اقتصاد مسرت دارد که به سلسله نشر گزارش‌های تحلیلی از وضعیت اقتصادی کشور، این‌بار گزارش «بررسی و ارزیابی فرصت‌ها و چالش‌های سکتور مرغداری در افغانستان» را به‌دست نشر می‌سپارد.

این نخستین گزارشی است که رشد و انکشاف تولیدات داخلی و سهم بخش خصوصی در سکتور مرغداری را مورد ارزیابی و بررسی قرار داده و نتایج آن را پس از تحلیل و ارزیابی ارایه می‌دارد که وزارت اقتصاد نسبت به کسر تجارت و اتکای بیش از حد بالایی اجناس و خدمات تورییدی و عدم توجه کمتر به کالاهای داخلی نگران بوده است. افزایش میزان تولیدات داخلی به شمول پایین‌آوردن هزینه‌های تولید در سکتور عامه و خصوصی، در صدر اولویت‌ها و پالیسی‌های امارت اسلامی افغانستان قرار دارد.

بناءً خوشحالم که این بررسی و ارزیابی روی تولیدات داخلی و سهم سکتور خصوصی متمرکز می‌باشد، اهتمام و حمایت بیشتر از تولیدات و سرمایه‌گذاری داخلی و جلوگیری از واردات کالاهای مشابه خارجی، به‌معنای رسیدن به توسعه و خودکفایی اقتصادی کشور می‌باشد. سرمایه‌گذاری و صنعتی‌سازی به‌معنای بهبود و انکشاف تولیدات داخلی به هدف حمایت از افزایش ارزش و تحت تصرف درآوردن بازارهای داخلی بوده و تجارتی‌سازی به‌معنای استفاده از طرق و راه‌های جدید برای تقویت برتری رقابتی سکتور خصوصی و انتقال به‌سوی فعالیت‌های بزرگ‌تر تجارتی است.

جمع‌آوری داده‌ها و تحلیل معلومات، یکی از چالش‌های می‌باشد که وزارت اقتصاد به نحوی به آن مواجه بوده است، با آن هم امیدوارم این گزارش بتواند به‌عنوان یک منبع خوب تحقیقی جهت استفاده مؤثر وزارت‌خانه‌ها و ادارات امارتی، سکتور خصوصی و سایر اشخاص ذی‌علاقه قرار گیرد.

در پایان؛ جا دارد تا از کارمندان ریاست پالیسی و استراتژی اقتصادی - که در تحقیق، تحلیل، ترتیب و تدوین این گزارش زحمات فراوان کشیده‌اند، ابراز امتنان کنم، به همین ترتیب از وزارت زراعت، آبیاری و مالداري، وزارت صنعت و تجارت، اتحادیه مرغداران، ریاست‌های اقتصاد ولایات و ادارات امارتی که در این گزارش به نحوی از انحا شامل بوده‌اند و در جلسه ارایه این گزارش نیز حضور به هم رساندند، سپاسگزاری و قدردانی نمایم.

با احترام

الحاج قاری دین محمد حنیف

سرپرست وزارت اقتصاد

۱۴۴۶ هجری قمری مطابق ۱۴۰۳ هجری شمسی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
أ	پیام سرپرست وزارت اقتصاد ۱.۱.۱.....

فصل اول

کلیات گزارش بررسی و ارزیابی فرصت‌ها و چالش‌های سکتور مرغداری در افغانستان

۱ - ۱	مقدمه
۴ - ۱	بیان مسأله:
۴ - ۱	سوال اصلی:
۴ - ۱ - ۳ - ۱	سوالات جزئی:
۴ - ۱	اهداف گزارش:
۵ - ۱	ضرورت و اهمیت گزارش:
۶ - ۱	روش گردآوری داده‌ها و معلومات گزارش:
۶ - ۱	قلمرو گزارش:

فصل دوم

یافته‌های کلیدی، تحلیل یافته‌ها

۸ - ۲	تحلیل وضعیت سکتور مرغداری در افغانستان
۱۰ - ۲ - ۲	وضعیت تولید و اشتغال
۱۰ - ۲ - ۲	الف: میزان تولیدات:
۱۱ - ۲ - ۲ - ۲	ب: میزان اشتغال:
۱۱ - ۲ - ۳	فرصت‌های موجود در سکتور مرغداری
۱۲ - ۲ - ۴	چالش‌های موجود در سکتور مرغداری
۱۳ - ۲ - ۵	توقع سرمایه‌گذاران از دولت در سکتور مرغداری
۱۳ - ۲ - ۶	پیشنهادات فارم‌داران
۱۴ - ۲ - ۷	تحلیل نتایج و یافته‌ها

۲۴ ۳-۷ پیشنهاد گزینه‌های پالیسی

۲۵ ۳-۸ نتیجه‌گیری:

۲۶ منابع:

فصل چهارم ضمائم

۲۷ ضمیمه (۱)

۲۸ ضمیمه (۲)

۲۹ ضمیمه (۳)

۲۹ پرسش‌نامه (۱)

۴۰ ضمیمه (۴)

۴۰ پوینتتلیک (۲)

۵۱ ضمیمه (۵)

فهرست گراف‌ها

- گراف ۱: مقایسه میان تولید مارکیت داخلی و خارجی ۱۰
- گراف ۲: تابعیت کارکنان فارم‌ها ۱۱
- گراف ۳: محل فعالیت فارم‌ها ۱۶
- گراف ۴: ماهیت و ساختار فارم‌ها ۱۶
- گراف ۵: گواهی نامه بین المللی ۱۷
- گراف ۶: میزان ظرفیت کارکنان ۱۸
- گراف ۷: عرضه مواد خوراکیه (دانه) مرغ ۲۱
- گراف ۸: تسهیلات سرمایه گذاری ۲۳
- گراف ۹: مالکیت زمین ۲۳

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱: وضعیت سکتور مرغداری در افغانستان ۸
- شکل ۲: تقاضا ۹
- شکل ۳: ولایات تحت ارزیابی ۱۵

فهرست جدول‌ها

- جدول ۱: فرصت‌ها و چالش‌ها ۱۳
- جدول ۲: ولایات تحت ارزیابی ۱۵
- جدول ۳: وضعیت سکتور مرغداری افغانستان در یک نگاه ۱۴۰۲ ۲۷
- جدول ۴: ارقام واردات محصولات مرغ ۲۸

فصل اول

کلیات گزارش بررسی و ارزیابی فرصت‌ها و چالش‌های سکتور مرغداری در افغانستان

۱-۱ مقدمه

توسعه و خودکفایی اقتصادی هر کشور بدون رشد و انکشاف تولیدات داخلی و سهم فعال سکتور خصوصی ناممکن می‌باشد و حتی باعث ایجاد مشکلات جدی اقتصادی و اجتماعی می‌گردد. در سال‌های اخیر صنعت مرغداری در افغانستان به‌عنوان یکی از بخش‌های حیاتی اقتصادی کشور شناخته شده است. این صنعت نقش مهمی در تأمین غذا و اشتغال در کشور دارد. با این حال؛ می‌توان گفت، سکتور مرغداری در افغانستان با چالش‌ها و موانعی همراه است که بررسی و ارزیابی دقیق آن در شرایط کنونی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد.

با توجه به اهمیت اقتصادی و اجتماعی صنعت مرغداری در افغانستان، بررسی دقیق فرصت‌ها و چالش‌های این صنعت به لحاظ تکنیکی ضروری به نظر می‌رسید. از یک‌سو، شناخت و بهره‌مندی از فرصت‌های موجود می‌تواند به توسعه این صنعت کمک کند و از سوی دیگر شناسایی و حل چالش‌ها می‌تواند به بهبود عملکرد و سودآوری این حوزه کمک شایان نماید. نظر به اهمیت اقتصادی مرغداری در افغانستان، رویکرد اقتصادی در بررسی فرصت‌ها و چالش‌های این صنعت حایز اهمیت می‌باشد. تحلیل هزینه‌ها و منافع، ارزیابی تأثیرات اقتصادی تصمیمات مربوط به مرغداری و تعیین بهترین راهکارهای اقتصادی برای افزایش عملکرد این صنعت از جمله موضوعاتی است که در این گزارش تحقیقی مورد توجه بیشتر قرار خواهد گرفت.

گزارش کنونی به بررسی و ارزیابی عمیق فرصت‌ها و چالش‌های سکتور مرغداری در افغانستان با تأکید بر رویکرد اقتصادی پرداخته است و تلاش خواهد کرد تا راهکارهایی مؤثر برای تقویت و بهبود این صنعت را ارائه نماید، همچنان رشد تولیدات داخلی یکی از بخش‌های مهم در توسعه و رشد اقتصادی کشورها به حساب می‌آید، با عنایت به این امر، رشد تولیدات داخلی در افغانستان نه تنها در یک دهه اخیر؛ بلکه از گذشته‌های دور تا کنون ناپیچ بوده است، برعلاوه نقش ضعیف در ایجاد فرصت‌های شغلی داشته است و از آنجایی که ارقام احصائیوی نشان می‌دهد، تنها ۸٫۲ درصد جمعیت دارای شغل در سکتور تولیدی شامل به کار گردیده‌اند که در مقایسه با ۱۷ میلیون نیروی مستعد به کار در افغانستان خیلی اندک می‌باشد. تولیدات سکتور مرغداری (گوشت، تخم و جوجه مرغ) از جمله پرمصرف‌ترین مواد خوراکی در کشور به شمار می‌رود. بررسی‌های وزارت زراعت، آبیاری و مالداري نشان داده است که افغانستان سالانه حدود ۳۰۰ هزار تن گوشت مرغ، حدود ۱٫۲۶ میلیارد بیضه تخم مرغ و ۲۵۲ میلیون قطعه جوجه مرغ یک‌روزه نیاز دارد تا مصرف نماید.

در حال حاضر ظرفیت سالانه تولید گوشت مرغ در کشور به ۳۰۰ هزار تن، تولید تخم مرغ اصلاح‌شده یا نطفه‌دار و تخم مرغ خوراکی در حدود ۱٫۰۰۳ میلیارد بیضه می‌رسد، در حالی که تولید سالانه در کشور در بخش گوشت، تخم و جوجه مرغ به ترتیب در حدود ۲۶۰ هزار تن گوشت، ۶۱۲ میلیون بیضه تخم و ۴۰ میلیون قطعه

جوجه می‌باشد و از طرفی هم حدود ۱۳ هزار فارم مرغداری فعال در کشور موجود می‌باشد که از میان آن‌ها حدود ۱۲,۴۰۰ فارم مرغ‌های گوشتی، حدود ۶۰۰ فارم پرورشگاه‌های مرغ تخمی و تعداد معدودی از فارم‌ها در بخش جوجه‌کشی نیز فعالیت دارند که به نقل از مسئولین وزارت زراعت، آبیاری و مالداري در حدود ۱۵۰ هزار نفر در بخش سکتور مرغداری به صورت مستقیم و حدود ۳۰۰ هزار نفر به شکل غیرمستقیم از بابت فعالیت سکتور مرغداری مشغول به کار می‌باشند که این امر (مصرف بالای محصولات مرغ) قوه خرید را در داخل کشور تشکیل داده و یک فرصت خوب برای رشد تولید سکتور مرغداری در داخل کشور می‌باشد. از اینکه افغانستان یک کشور مصرفی است و نیاز به طرح و تدوین پالیسی‌های مختلف در راستای خودکفایی و رونق وضعیت اقتصادی و اجتماعی دارد، بناءً وزارت اقتصاد جهت دستیابی به رفاه اقتصادی و اجتماعی از جمله ایجاد فرصت‌های شغلی و کاهش فقر به عنوان نهاد تدوین‌کننده پالیسی‌ها، فعالیت‌های خویش را تنظیم و تطبیق می‌نماید.

یافته‌های این گزارش تحقیقی به عنوان یک منبع برای طرح پالیسی‌ها در راستای خودکفایی تولید و مصرف گوشت مرغ برای نهادهای پالیسی ساز مورد استفاده قرار خواهد گرفت و همچنان یک گام تشویقی است تا دیگر نهادهای مسئول در زمینه توجه خویش را مبذول دارند.

همچنان اجرای این گزارش به عنوان یک وسیله در جهت دستیابی به اهداف استراتژیک وزارت اقتصاد - که همانا رشد اقتصادی و اجتماعی (کاهش فقر و ایجاد شغل) می‌باشد - کمک نموده و از سوی دیگر یافته‌های این گزارش منبع خوبی برای طرح پالیسی‌ها در راستای خودکفایی سکتور مرغداری کشور برای نهادهای پالیسی ساز مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

طوری که وزارت اقتصاد یک نهاد پالیسی ساز و هماهنگ کننده در زمینه رشد و انکشاف و وضعیت اقتصادی و اجتماعی به خصوص در کاهش فقر، ازدیاد عاید سرانه و ایجاد زمینه اشتغال در سطح کشور فعالیت می‌کند، همواره سعی نموده است تا از طریق انجام گزارش‌ها و تحلیل‌های اقتصادی و اجتماعی، طرح‌ها، استراتژی‌ها و پالیسی‌های بهتری را جهت دستیابی به اهداف استراتژیک خویش در سطح کشور ترتیب و ارایه نماید؛ لذا باور جمعی بر این است که افغانستان در عرصه تولید گوشت مرغ رو به خودکفایی شدن است؛ ولی تا کنون در مورد وضعیت فارم‌های تولیدی سکتور مرغداری، خصوصاً پیرامون فرصت‌ها، چالش‌ها و تسهیلات لازم، معلومات دقیق و موثقی در دسترس نبوده، بدین ملحوظ ریاست پالیسی و استراتژی اقتصادی وزارت اقتصاد به منظور دستیابی به اهداف استراتژی متذکره، این گزارش تحقیقی را انجام داده است که بررسی و ارزیابی آن طی چهار فصل (کلیات گزارش بررسی و ارزیابی سکتور مرغداری در افغانستان، یافته‌های عمده، تحلیل یافته‌ها، تجزیه و تحلیل کلی و ضمایم) ترتیب و ارایه می‌گردد.

لازم به یادآوری است که هر گزارش تحقیقی در خود ویژگی‌ها، معایب و محاسنی را می‌داشته باشد، امید است که این گزارش تحقیقی نتایج درخور استفاده و قابل پذیرشی را برای محققان و مسئولان در سکتور عامه و خصوصی ارایه نماید.

در ختم این مقدمه، بایسته است تا از نهادهای ذی‌ربطی که در ارایه داده‌ها، ارقام و معلومات در بررسی و ارزیابی این گزارش همکاری کردند، وزارت‌خانه‌ها و اداراتی که در جلسه ارایه این گزارش نیز حضور به هم رساندند، دیدگاه‌ها و پیشنهادات سازنده خویش را به صورت مستقیم و در حضور رهبری مقام وزارت اقتصاد شریک ساختند و از همکاران مان در ریاست پالیسی و استراتژی اقتصادی وزارت اقتصاد، قلباً ابراز قدردانی و امتنان می‌نمایم.

به آرزوی رسیدن و دستیابی کشور به اقتصاد شگرفا، تولیدی و اشتغال‌محور و به امید توسعه و خودکفایی در همه زمینه‌ها و سطوح اقتصادی.

۱ - ۲ بیان مسأله:

سکتور مرغداری در افغانستان به‌عنوان یکی از زیرمجموعه‌های سکتور زراعت می‌تواند نقش مهم و ارزنده‌ای در تأمین امنیت غذایی، بهبود معیشت کشاورزان، ایجاد اشتغال و کاهش نرخ بیکاری ایفا کند، با وجود ظرفیت‌های فراوان، این سکتور با چالش‌های متعددی چون: کمبود زیرساخت‌ها، دسترسی محدود و معدود به منابع مالی، بیماری‌های طیور، عدم کارگران ماهر، نوسانات بازار، نبود جای و... مواجه می‌باشد.

بررسی دقیق فرصت‌ها و چالش‌های موجود در سکتور مرغداری در افغانستان می‌تواند به شناسایی راهکارهایی برای توسعه پایدار آن منجر شود و در نهایت به بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی و رشد تولیدات داخلی در کشور کمک کند.

۱ - ۳ سوال اصلی:

فرصت‌ها و چالش‌های سکتور مرغداری در افغانستان چیست و چگونه می‌توان از این فرصت‌ها بهره‌برداری نموده و چالش‌ها را مدیریت کرد؟

۱ - ۳ - ۱ سوالات جزئی:

۱- چه فرصت‌هایی برای توسعه سکتور مرغداری در افغانستان وجود دارد و این فرصت‌ها چگونه قابل بهره‌برداری‌اند؟

۲- چالش‌های اصلی فراوری سکتور مرغداری در افغانستان کدام‌هاست و این چالش‌ها چگونه بر عملکرد این سکتور تأثیر می‌گذارند؟

۳- نقش دولت و نهادهای غیردولتی در بهبود وضعیت سکتور مرغداری در افغانستان چیست؟

۴- چگونه می‌توان بهبود کیفیت و سلامت محصولات مرغداری را در افغانستان تضمین کرد؟

۵- تأثیرات اقتصادی و اجتماعی توسعه سکتور مرغداری بر جامعه محلی چگونه است؟

۱ - ۴ اهداف گزارش:

عمده‌ترین اهداف بررسی و ارزیابی این گزارش شامل دریافت تصویر حقیقی از وضعیت موجود در سکتور تولید مرغداری، بررسی نقش رشد و انکشاف سکتور مرغداری افغانستان در میزان اشتغال و دریافت چالش‌ها و فرصت‌های سکتور مرغداری می‌باشد که در ذیل به مهم‌ترین اهداف این گزارش اشاره می‌گردد:

۱- بررسی و ارزیابی وضعیت ظرفیت تولید و اشتغال در سکتور مرغداری افغانستان؛

۲- شناسایی چالش‌های فرا راه سکتور مرغداری در افغانستان؛

۳- شناسایی فرصت‌های موجود در سکتور مرغداری افغانستان؛

۴- آرایه راهکار و گزینه‌های پالیسی جهت بهبود سطح اشتغال و رشد سکتور مرغداری در افغانستان؛

۵- پیشنهادات سازنده جهت بهبود ظرفیت تولید، رشد و توسعه سکتور مرغداری در افغانستان.

۱- ۵ ضرورت و اهمیت گزارش:

تحلیل و بررسی در مورد وضعیت سکتورهای اقتصادی و آرایه معلومات و ارقام دقیق به خصوص در افغانستان یک امر مهم و سازنده به منظور طرح و انکشاف پالیسی‌های اقتصادی به حساب می‌رود. وزارت اقتصاد یک نهاد مسئول در مطابقت به اهداف استراتژیک خویش که همانا کاهش و محو فقر، ایجاد اشتغال پایدار و رشد تولیدات داخلی در کشور، تحلیل و بررسی‌های مختلفی را راه‌اندازی نموده است که این بار جهت تحقق اهداف فوق، بررسی فرصت‌ها و چالش‌های سکتور مرغداری را روی دست گرفته است.

وزارت اقتصاد تلاش می‌ورزد تا در راستای رشد و انکشاف تولیدات داخلی، کاهش فقر و همچنان ایجاد کار برای اتباع کشور فعالیت سکتورهای مختلف را نظارت و با در نظر داشت وضع موجود غرض بهبود وضعیت سکتور مربوطه پالیسی‌هایی را طرح و پیشکش نماید.

از آن جایی که زراعت و مالداری یک بخش مهم اقتصاد افغانستان را تشکیل می‌دهد و بیشترین نفوس این کشور (۷۵٫۷ درصد نفوس شاغل) در این سکتور مصروف به کار می‌باشند و همچنان سهم سکتور زراعت در تولید ناخالص داخلی حدود ۳۴٫۷ درصد می‌رسد؛ برای اینکه بهره‌وری سکتور زراعت و مالداری را از نگاه تولید و اشتغال افزایش دهیم نیاز به شناسایی و بررسی بیشتر در مورد وضعیت موجود به منظور آرایه راهکارها و گزینه‌های پالیسی می‌باشد.^۴

اخیراً در افغانستان تولید و مصرف گوشت و تخم مرغ رشد کرده و زمینه سرمایه‌گذاری در این راستا یک فرصت شمرده می‌شود. طی سال‌های اخیر سکتور خصوصی گام‌های مثبتی را در این عرصه برداشته و توانسته است که تا حدودی موارد یادشده را به خودکفایی برساند.

به این اساس و نظر به اهمیت و ضرورت این سکتور، وزارت اقتصاد جهت دستیابی به معلومات به‌روز در مورد ظرفیت تولید، اشتغال، فرصت‌ها و چالش‌های موجود و آرایه راه‌های قابل تطبیق به منظور رشد و انکشاف تولید گوشت مرغ، این ارزیابی را روی دست گرفته و به صورت یک گزارش تحقیقی به بررسی و ارزیابی آن می‌پردازد.

۲. سروی عاید، مصرف و نیروی کار ۱۳۹۹ سال ۱۴۰۲ هـ.ش.

۳ GDP (Gross Domestic Product).

۴. سالنامه احصائیوی سال ۱۴۰۲ هـ.ش.

۱ - ۶ روش گردآوری داده‌ها و معلومات گزارش:

وزارت اقتصاد طبق استقامت کاری و اهداف استراتژیک خویش، تحلیل‌های مختلفی را در سکتورهای مختلف انجام داده و نتایج آن را با مراجع ذی‌دخل در پروسهٔ تدوین پالیسی‌های عامه شریک ساخته است. به سلسلهٔ تحلیل‌های گذشته، این بار در نظر گرفت تا بررسی و ارزیابی را روی فرصت‌ها و چالش‌های سکتور مرغداری افغانستان در یک مطالعهٔ موردی^۴ انجام دهد.

در بررسی و ارزیابی این گزارش از رویکرد توصیفی تحلیلی استفاده شده است، جمعیت آماری این ارزیابی را تمام فارم‌های فعال سکتور تولید مرغداری (گوشت، تخم و جوجهٔ مرغ) در بر می‌گیرد و معلومات مورد نیاز در این گزارش به شکل مطالعهٔ موردی با روش میدانی (مشاهده و مصاحبه) و توزیع پرسشنامهٔ مشخص^۵، جمع‌آوری شده و داده‌ها از طریق نرم‌افزار Excel مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

۱ - ۷ قلمرو گزارش:^۶

تدوین و انکشاف پالیسی‌های اقتصادی در سطح کشور نیازمند اجرای تحلیل‌های متنوع به منظور بررسی و دریافت چالش‌ها و فرصت‌های فرا راه سکتورهای مختلف انکشافی می‌باشد. در دنیای معاصر اکثری از کشورها در پروسهٔ تصمیم‌گیری و پالیسی‌سازی‌های خویش به آمار و ارقامی که در نتیجهٔ تحلیل و ارزیابی به‌دست می‌آید، اتکا می‌نمایند.

قلمرو تحت پوشش این گزارش تحقیقی را شش ولایت بزرگ افغانستان چون: «کابل، پروان، بلخ، هرات، ننگرهار و قندهار» به دلیل اینکه اکثراً فارم‌های تولیدی گوشت، تخم مرغ و جوجهٔ مرغ در این ولایات مستقر می‌باشند، تشکیل می‌دهد و به عنوان قلمرو مکانی این گزارش تحقیقی تعیین شده‌اند.

^۴Data.

^۵Case Study.

^۶. نمونهٔ پرسش‌نامه به دو زبان دری و پشتو در فصل چهارم، در بخش ضمیمه این گزارش آورده شده است.

^۸Research Area.

فصل دوم

یافته‌های کلیدی، تحلیل یافته‌ها

۲- ۱ تحلیل وضعیت سکتور مرغداری در افغانستان

سکتور مرغداری در افغانستان با توجه به ویژگی‌های خاص اقتصادی و اجتماعی کشور به‌عنوان یکی از مهم‌ترین زیرمجموعه‌های کشاورزی شناخته می‌شود و یکی از سکتورهای مهم، مورد توجه و قابل حمایت می‌باشد که اگر دولت در این قسمت توجه بکند، در کوتاه‌مدت شاهد رشد تولید چشم‌گیر و قابل ملاحظه‌ای در داخل کشور و توسعه میزان صادرات آن به خارج از کشور خواهیم بود، همان طوری که براساس یافته‌ها، کشور ما به این توانایی دست یافته است که در بخش دانه مرغ به حد خودکفایی برسد و به کشورهای همسایه نیز دانه مرغ را صادر بکند و این یک خبر خوش برای این سکتور می‌باشد.

به اساس گزارش‌های وزارت زراعت، آبیاری و مالداري دیده می‌شود که افغانستان سالانه حدود ۳۰۰ هزار تُن گوشت مرغ، حدود ۱,۲۶ میلیارد تخم مرغ و ۲۵۲ میلیون قطعه جوجه مرغ یک روزه نیاز دارد.^۱

شکل ۱: وضعیت سکتور مرغداری در افغانستان

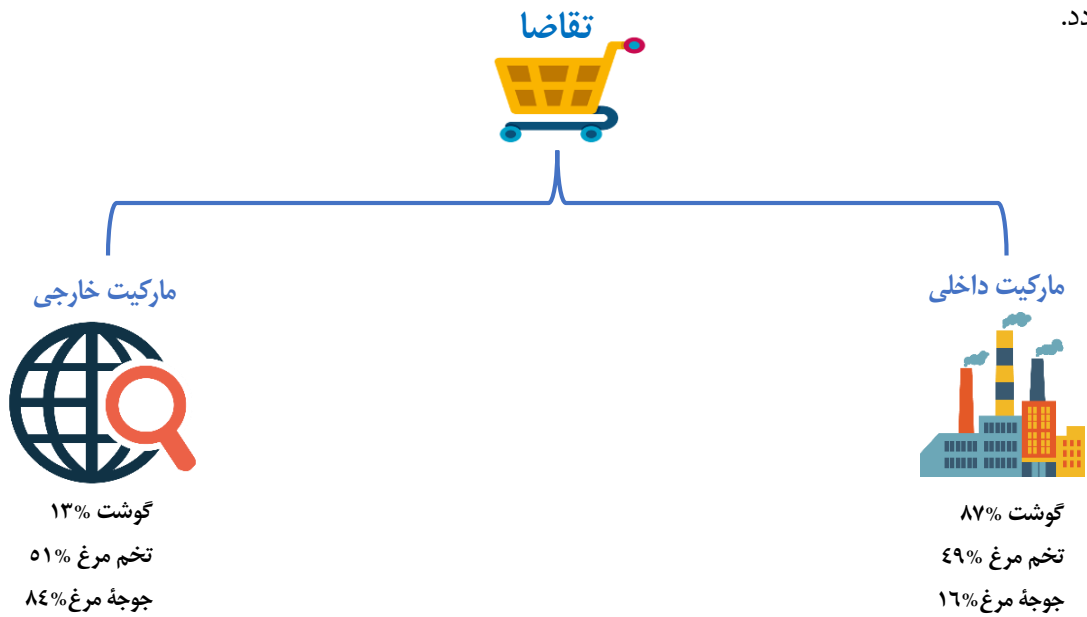
بنابراین؛ توسعه و رشد سکتور مرغداری در افغانستان نیازمند برنامه‌ریزی جامع، هدفمند و همکاری‌های ملی می‌باشد، سرمایه‌گذاری در حصة آموزش کشاورزان، بهبود زیرساخت‌ها، تأمین منابع مالی و مدیریت بهینه بیماری‌های طیور می‌تواند به عملی شدن ظرفیت‌های این سکتور کمک بکند. همچنین ایجاد سیاست‌های حمایتی و افزایش آگاهی عمومی نسبت به اهمیت محصولات محلی می‌تواند به ثبات و رشد اقتصادی در سکتور زراعت، در کشور منجر شود.

۱. ریاست عمومی مالداري و صحت حیوانی، وزارت زراعت، آبیاری و مالداري. (۱۴۰۳ هـ ش)

در حال حاضر ظرفیت سالانه تولید گوشت مرغ در افغانستان در حدود ۳۰۰ هزار تُن، تولید تخم مرغ اصلاح‌شده یا نطفه‌دار و تخم مرغ خوراکی در حدود ۱٫۰۰۳ میلیارد بیضه می‌رسد. این در حالی است که تولید سالانه در کشور در بخش گوشت، تخم و جوجه مرغ به ترتیب در حدود ۲۶۰ هزار تُن گوشت، ۶۱۲ میلیون بیضه تخم و ۴۰ میلیون قطعه جوجه مرغ می‌باشد که از مارکیت داخلی تأمین می‌گردد.

همچنان در حدود ۴۰ هزار تُن گوشت، ۶۴۸ میلیون تخم مرغ و ۲۱۲ میلیون قطعه جوجه مرغ، از مارکیت خارجی تأمین می‌گردد.

شکل ۲: تقاضا

از سوی دیگر، به نقل از مسئولین وزارت زراعت، آبیاری و مالداري، حدود ۱۳ هزار فارم مرغداری فعال در کشور وجود دارد که از میان آن‌ها حدود ۱۲،۴۰۰ فارم مرغ گوشتی، حدود ۶۰۰ فارم پرورشگاه مرغ تخمی و چند فارم جوجه‌کشی در کشور فعالیت دارند. همچنان در حدود ۱۵۰ هزار نفر در بخش سکتور مرغداری به صورت مستقیم و در حدود ۳۰۰ هزار نفر به شکل غیرمستقیم مشغول به کار می‌باشند و از این سکتور مستفید می‌شوند.^۲

همچنان شواهد نشان می‌دهد که تمرکز بیشتر روی پرورش مرغ در ۱۷ ولایت افغانستان صورت گرفته است و نظر به آمار و ارقام ارایه شده، فارمداری و تولید گوشت مرغ در ولایات (کابل، پروان، بلخ، هرات، ننگرهار و قندهار) به خودکفایی رسیده‌اند و این گزارش تحقیقی متمرکز بر این شش ولایت می‌باشد.

۲. گفت‌وگوی مستقیم با رئیس عمومی مالداري و صحت حیوانی، وزارت زراعت، آبیاری و مالداري. (۱۴۰۳ هـ.ش).

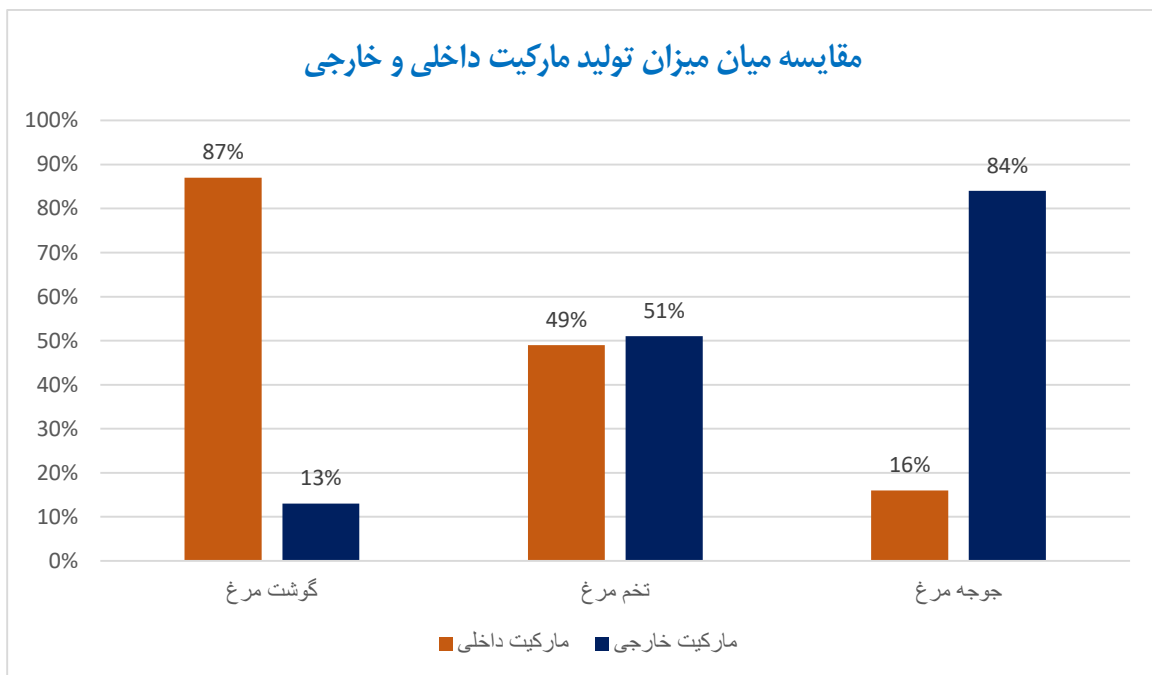

۲-۲ وضعیت تولید و اشتغال

تولید و اشتغال دو متغیر وابسته به هم می‌باشند و یکی بر دیگری تأثیر مستقیم دارد، اگر تولید رشد نکند میزان اشتغال بالا نمی‌رود و نرخ بیکاری کاهش پیدا می‌کند. در شرایط کنونی، افغانستان نیاز جدی و اساسی به رشد تولیدات داخلی دارد که باید در قسمت بلندبردن میزان تولید توجه بیشتر و دقیق‌تر صورت بگیرد.

۲-۲-۱ الف: میزان تولیدات:

میزان تولیدات و ارزش اقتصادی آن یکی از مهم‌ترین ابزار اندازه‌گیری موفقیت‌های اقتصادی کشورها محسوب می‌شود که افغانستان در سکتور مرغداری روزانه در حدود ۸۳۴ هزار تن گوشت مرغ، ۳/۵ میلیون تخم مرغ و ۷ صد هزار قطعه جوجه مرغ نیاز دارد که این رقم سطح نیازمندی و تقاضای گوشت، تخم و جوجه مرغ مورد نیاز را در کشور تشکیل می‌دهد. این در حالی است که در حدود ۱۳ هزار فارم مرغداری در کشور فعالیت دارند که از جمله حدود ۱۲،۴۰۰ فارم تولید گوشت مرغ، ۶۰۰ فارم تولید تخم مرغ و چند فارم معدود جوجه‌کشی در کشور موجود می‌باشد که روزانه حدود ۷۲۳ هزار تن گوشت مرغ، ۱/۷ میلیون تخم مرغ و ۱۱۲ هزار قطعه جوجه مرغ یک روزه تولید می‌نمایند که از این میان ۸۷ درصد نیازمندی گوشت مرغ، ۴۹ درصد نیازمندی تخم مرغ و ۱۶ درصد جوجه مرغ توسط فارم‌های داخلی، ۱۳ درصد گوشت مرغ، ۵۱ درصد تخم مرغ و ۸۴ درصد جوجه مرغ از کشورهای بیرونی تأمین می‌گردد.

گراف ۱: مقایسه میان تولید مارکیت داخلی و خارجی

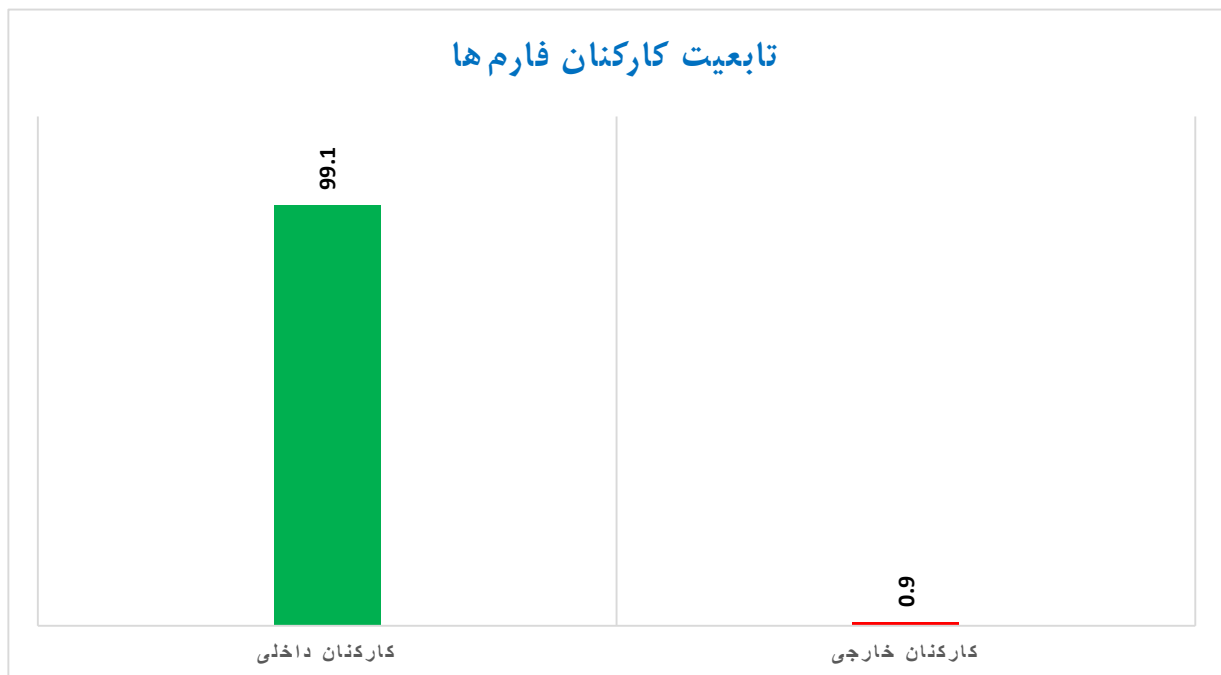

۲-۲-۲: میزان اشتغال:

میزان اشتغال به صورت کلی به نسبت افرادی اطلاق می‌شود که در یک جامعه مشغول به کار می‌باشند، این شاخص به‌عنوان یکی از مهم‌ترین معیارهای ارزیابی وضعیت اقتصادی و رفاه در نظر گرفته می‌شود که در این گزارش میزان اشتغال از طریق تولید سکتور مرغداری مورد توجه قرار گرفته است.

با توجه به ارقام ارائه شده در این گزارش، مجموعاً به تعداد بیش از ۱,۳۷۷ نفر به گونه مستقیم توسط فارم‌های ارزیابی شده استخدام گردیده‌اند. به گونه اوسط هر فارم توانسته تا برای ۵ نفر زمینه کار مستقیم را ایجاد نماید که اکثر کارکنان در فارم‌ها اتباع افغانستان بوده که تنها ۰/۹ درصد کارکنان فارم‌ها از کشورهای پاکستان و ایران می‌باشند و در فارم‌های ارزیابی شده انجام وظیفه می‌نمایند.

قابل یادآوری است که فارمداران دلیل استخدام افراد خارجی را عدم موجودیت کارکنان مسلکی و تخنیک در بازار کار افغانستان، پایین بودن ظرفیت اتباع داخلی به منظور جذب حمایت‌های داخلی و خارجی و کمبود افراد مسلکی عنوان نموده‌اند.

گراف ۲: تابعیت کارکنان فارم‌ها

۲-۳ فرصت‌های موجود در سکتور مرغداری

سکتورهای اقتصادی در افغانستان، فرصت‌ها و شرایط خوب سرمایه‌گذاری را برای سرمایه‌گذاران مساعد نموده و بستر خوبی را برای آنان فراهم ساخته است، در صورتی که این فرصت‌ها به گونه دقیق تشخیص و شناسایی شده و مورد استفاده مؤثر قرار گیرند، بدون تردید میزان سرمایه‌گذاری به گونه چشمگیر رشد خواهد کرد و در پهلوی آن نرخ بیکاری و فقر کاهش پیدا کرده و فرصت‌های شغلی بهتری در کشور ایجاد خواهد شد.

از آنجایی که یکی از اهداف این گزارش تحقیقی، شناسایی فرصت‌های موجود در سکتور مرغداری افغانستان می‌باشد، بنابراین در این بررسی و ارزیابی کوشش شده است تا فرصت‌های موجود پیرامون سرمایه‌گذاری از دید یک سرمایه‌گذار، جمع‌آوری و به گونه‌ی دقیق در سکتور مرغداری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و بازتاب یابد.

اکنون، تجزیه و تحلیل داده‌ها و معلومات نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاران، بلندبودن تقاضای تخم، جوجه و گوشت مرغ در مارکیت داخلی، موجودیت کارگر ارزان و مسلکی، آب و هوای مناسب، ایجاد زیربناها به منظور خودکفایی در بخش گوشت و تخم مرغ و سایر پرندگان، فعالیت در قریه‌جات و محلات کشور، حمایت‌هایی که اخیراً توسط دولت از دهاقین صورت گرفته، از جمله فرصت‌های بالقوه عنوان نموده‌اند و از طرف دیگر جلوگیری از واردات و قاچاق محصولات مشابه خارجی را نیز یک فرصت در این سکتور اظهار کرده‌اند.

۲ - ۴ چالش‌های موجود در سکتور مرغداری

سرمایه‌گذاران و فارمداران در افغانستان، در حال حاضر در پهلوی فرصت‌های موجود در سکتور مرغداری و سرمایه‌گذاری‌های خویش با چالش‌های بسیاری روبه‌رو می‌باشند. طوری که نتایج تحلیل در این گزارش نشان می‌دهد، بیشترین چالش‌ها را در سکتور مرغداری عدم موجودیت کارگران مسلکی، پایین بودن تقاضای تخم مرغ، جوجه و گوشت مرغ در مارکیت داخلی، عدم موجودیت کارگر ارزان، نبود آب و هوای مناسب، پایین بودن کیفیت دانه مرغ، بلندبودن قیمت دانه مرغ، کمبود سرمایه، نبود فارم‌های معیاری، عدم کار برای رسیدن به خودکفایی، عدم موجودیت برق کافی، پایین بودن نرخ محصول در بازار، عدم موجودیت پالیسی جلوگیری از قاچاق برای فارم پرندگان، بلندبودن مالیات و تکس‌های شاروالی احتوا می‌نماید^۳ علاوه براین در ذیل به برخی از فرصت‌ها و چالش‌های موجود در سکتور مرغداری طی جدولی اشاره گردیده است:

شماره	فرصت‌ها	شماره	چالش‌ها
۱	تقاضای زیاد در مارکیت داخلی؛	۱	نبود مارکیت مشخص در بخش سکتور مرغداری؛
۲	پرورش مرغ بریدر یا مادرستاک در کشور؛	۲	موجود بودن مرغ رنگه و سفید در مارکیت؛
۳	تقاضای مرغ تاج‌دار سفید در مارکیت داخلی؛	۳	موجودیت فارم‌های غیررسمی در مارکیت؛
۴	خودکفایی تولید دانه مرغ در کشور؛	۴	موجودیت دانه مرغ غیرستندرد و بدون کیفیت؛
۵	صادرات دانه مرغ به کشورهای خارجی؛	۵	عدم کنترل از توزیع ادویه غیر معیاری؛
۶	زمینه پرورش و رشد مرغ تاج‌دار سفید در کشور؛	۶	توزیع مرغ زنده در مارکیت؛
۷	زمینه رشد و تولید تخم مرغ در کشور؛	۷	عدم سیستم کشتارگاه‌های معیاری؛
۸	موجودیت کارگران ارزان در مارکیت داخلی؛	۸	عدم مسلکی بودن بعضی از شرکت‌های لوجستیکی؛
۹	آب و هوای مناسب برای پرورش مرغ؛	۹	تورید مرغ بریدر پیر تحت نام مرغ خاص از خارج؛

۳. اتحادیه مرغداران افغانستان (۱۴۰۳ ه.ش).

	۱۰	علاقه‌مندی زیاد برای سرمایه‌گذاری؛	۱۰	پرچوی برق در فارم‌های با سیستم Control Shipe؛
	۱۱	حمایت دولت از سکتور مرغداری؛	۱۱	تغییر نرخ تبادله ارز خارجی؛
	۱۲	جلوگیری از قاچاق گوشت مرغ از خارج؛	۱۲	تورید گوشت، تخم، جوجه و مرغ زنده از خارج؛
	۱۳	فعالیت این سکتور در قریه‌جات و مناطق روستایی؛	۱۳	تأثیر فصول سال بالای چگونگی تولید؛
	۱۴	دانه ارزان در کشور.	۱۴	کمبود کارگران مسلکی در بخش پرورش و نگهداری.

جدول ۱: فرصت‌ها و چالش‌ها

۲ - ۵ توقع سرمایه‌گذاران از دولت در سکتور مرغداری

توقع سرمایه‌گذاران و سکتور خصوصی از دولت مسلماً یک امر حتمی می‌باشد که دولت‌ها تا حد ممکن تلاش می‌نمایند تا در مورد توقعات و پیشنهادات معقول و مناسب سرمایه‌گذاران و سکتور خصوصی رسیدگی و ارایه تسهیلات لازم نمایند، توقعاتی که توسط تعداد بیشتری از سرمایه‌گذاران در این بخش ارایه گردیده است، در ذیل فهرست گردیده‌اند که عبارت‌اند از:

- ✍️ حمایت قاطع دولت از سرمایه‌گذاران در عرصه‌های حمایت از تولیدات داخلی؛
- ✍️ بلندبردن تعرفه گمرکی تولیدات خارجی؛
- ✍️ فراهم کردن قرضه‌های اسلامی؛
- ✍️ فراهم نمودن انرژی برق ارزان؛
- ✍️ توزیع زمین جهت ایجاد و توسعه فارم‌ها؛
- ✍️ پرداخت مقروضیت‌های فارمداران از سال‌های قبل؛
- ✍️ کنترل و نظارت از مسایل حفظ الصحة فارم‌ها از سوی دولت؛
- ✍️ استفاده نهادهای دولتی از تولید گوشت مرغ داخلی؛
- ✍️ کاهش مالیات و غیره.

۲ - ۶ پیشنهادات فارمداران

جهت بهبود وضعیت سکتور مرغداری و بلندبردن کیفیت و کمیت میزان تولید در کشور، فارمداران در این گزارش پیشنهادات ذیل را ارایه داشته‌اند که قرار ذیل می‌باشد:

- ✍️ جمع‌آوری مرغ زنده از بازار؛ زیرا از یک طرف باعث آلوده شدن محیط زیست و مارکیت گردیده و از طرف دیگر به طور درست و صحیحی پاک‌کاری نگردیده که خود انتقال‌دهنده ویروس‌ها و میکروب‌ها و شیوع امراض می‌گردد؛
- ✍️ ایجاد سیستم بسته‌بندی در کشتارگاه‌ها به طور درست به هدف عرضه گوشت مرغ به بازار؛
- ✍️ اخذ جواز فعالیت فارمداران از اداره مربوطه؛

- کنترل و بررسی هفته‌وار فارم‌ها از سوی ادارات ذی‌ربط به ارتباط مسایل زیست‌محیطی، صحتی، ادویه و غیره...؛
- ایجاد فارم‌های معیاری در نقاطی که از طرف دولت از قبل تعیین گردیده است؛
- ایجاد کشتارگاه‌های استاندارد و معیاری؛
- ایجاد سیستم اتومات در بخش کشتارگاه‌ها؛
- ایجاد سیستم حفظ الصحة مناسب و تهویه شده؛
- ایجاد سیستم دواپاشی؛
- ایجاد سیستم کنترل امراض؛
- توزیع تخم اصلاح‌شده سویابین و جواری برای دهاقین، تشویق و حمایت از زرع و تولید آن به هدف بلندبردن کمیت دانه مرغ؛
- تهیه و تولید دانه مرغ به گونه استاندارد AFCR32.

۲ - ۷ تحلیل نتایج و یافته‌ها

نتایج بررسی و ارزیابی این گزارش نشان می‌دهد که رابطه بین حمایت مستقیم و غیرمستقیم دولت و فعالیت‌های سکتور خصوصی و رشد سرمایه‌گذاری حدود ۴۷ الی ۵۷ درصد می‌باشد و در بررسی و ارزیابی این گزارش مشاهده گردیده که ظرفیت رشد سرمایه‌گذاری در افغانستان در سکتور مرغداری به پیمانه بلند و قابل ملاحظه وجود دارد؛ ولی در کوتاه‌مدت نیازمند حمایت مستقیم و غیرمستقیم دولت می‌باشد.

همچنان یافته‌های بررسی و ارزیابی این گزارش نشان داده است که در سکتور مرغداری حدود ۱٫۵ میلیارد دالر سرمایه‌گذاری شده است که اکثریت سرمایه‌گذاران تعهد دارند تا سرمایه‌گذاری خویش را به ۵۰ درصد افزایش دهند، مشروط بر اینکه تولیدات‌شان مورد حمایت مستقیم و غیرمستقیم دولت قرار بگیرد.^۴

۴. ریاست عمومی مالداري و صحت حیوانی، وزارت زراعت، آبیاری و مالداري. (۲۰۰۳ ه.ش).

فصل سوم

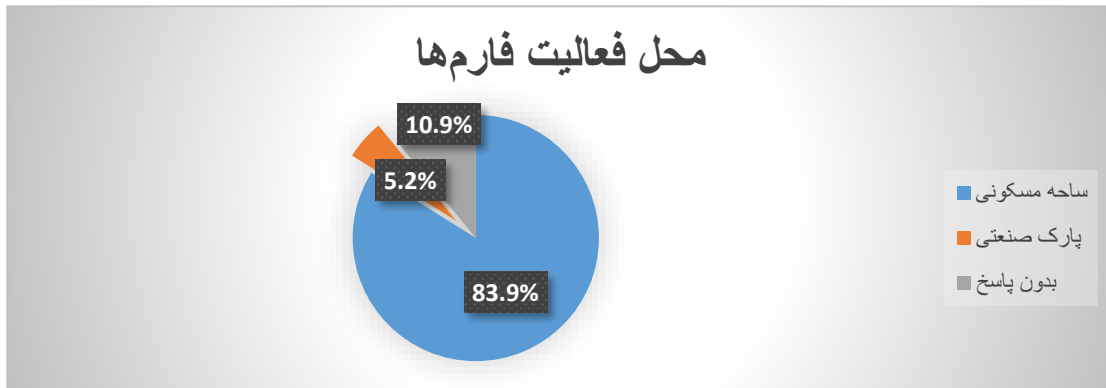
تجزیه و تحلیل کلی

۳- ۱- ۲ محل فعالیت فارم‌ها:

نتایج و یافته‌های بررسی و ارزیابی این گزارش نشان می‌دهد که محل فعالیت اکثر فارم‌های تولیدی در شش ولایت، در ساحات مسکونی می‌باشند، طوری که ۸۳/۹ فیصد در ساحات مسکونی واقع بوده ۵/۲ درصد در پارک‌های صنعتی فعالیت و تولید خویش را انجام می‌دهند و ۱۰/۹ فیصد از مصاحبه‌شوندگان پاسخی ارایه نکرده‌اند.

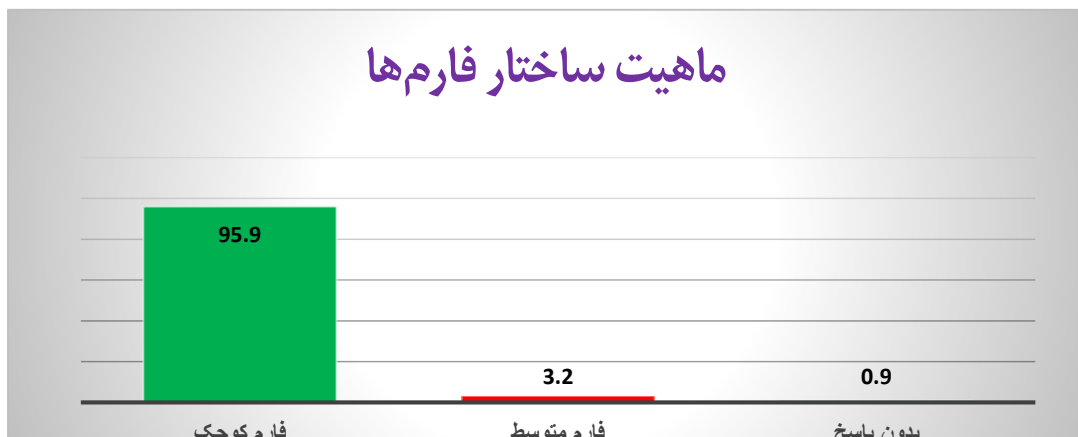

گراف ۳: محل فعالیت فارم‌ها

به اساس ارقام ارایه شده بیشتر فعالیت فارم‌ها در ساحات مسکونی می‌باشد که این وضعیت از یک طرف باعث ایجاد ازدحام گردیده و از جانب دیگر فارم‌هایی که در ساحات مسکونی فعالیت دارند، مردم محل را به مشکلات زیادی در قسمت زیست‌محیطی، کمبود برق، آب و تسهیلات دیگر که در پروسه تولید اهمیت بیشتر دارند، روبه‌رو ساخته است.

۳- ۱- ۳ ماهیت فارم‌ها از لحاظ ساختار و استخدام:

آمار و ارقام بررسی و ارزیابی در این گزارش نشان می‌دهد که از جمله فارم‌های فعال در سکتور مرغداری در افغانستان، ۹۵/۹ درصد فارم‌های کوچک و ۳/۲ درصد آن‌ها از جمله فارم‌های متوسط و ۰/۹ درصد از مصاحبه‌شوندگان به این سوال پاسخ ارایه نکرده‌اند، پس می‌توان گفت که اکثر فارم‌های فعال در این شش ولایت، کارم‌های کوچک می‌باشند.

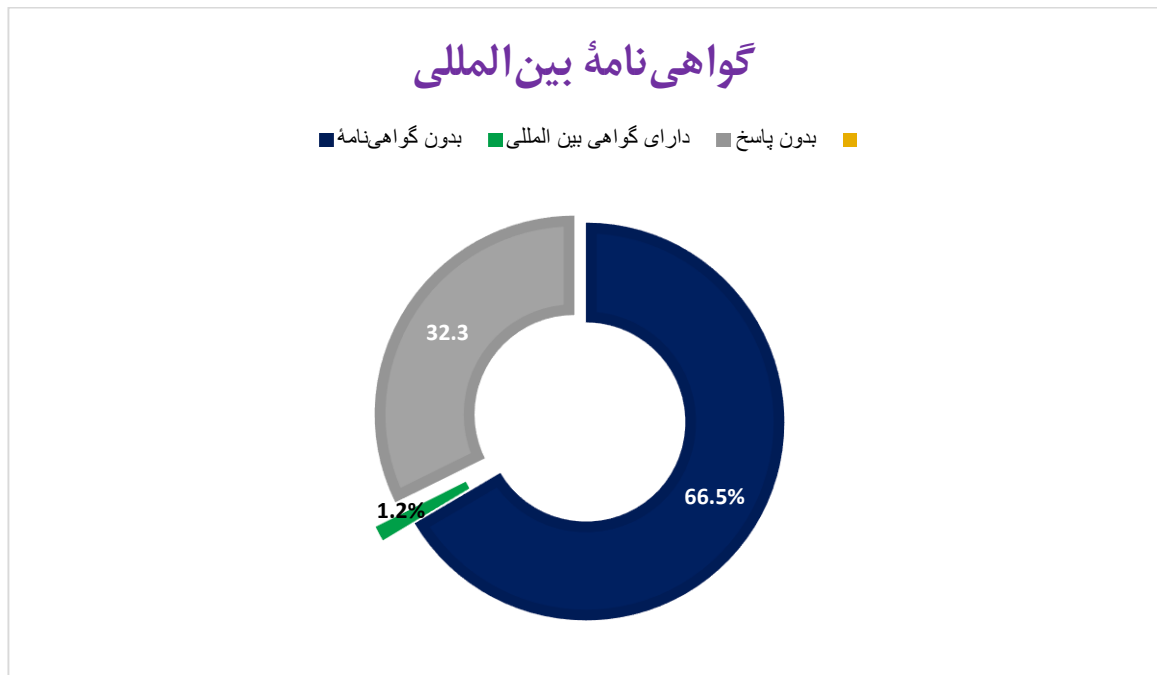
گراف ۴: ماهیت و ساختار فارم‌ها

۳-۱-۴ عضویت در اتاق‌های پنجگانه:

به اساس این گزارش اکثریت فارم‌های تولیدی عضویت اتحادیه‌ها را داشته‌اند، چنان‌که بیشترین عضویت در اتحادیه مرغداری افغانستان و به همین ترتیب عضویت در اتاق زراعت، اتاق تجارت و صنایع زنان را دارا می‌باشند، طبق نتایج به دست آمده تنها ۲/۴ درصد از فارم‌های تحت این بررسی عضویت هیچ اتاقی را تا هنوز نگرفته‌اند. قابل یادآوری است که ۳/۲ درصد از مصاحبه شونده‌گان به این سوال پاسخی ارایه نکرده‌اند.

۳-۱-۵ گواهی نامۀ بین‌المللی:

نظر به تحلیل ارقام دیده می‌شود که اکثریت فارم‌های تحت این بررسی، تصدیق نامۀ بین‌المللی اجتهت معیاری‌سازی تولیدات خویش اخذ نکرده‌اند. طوری که ۶۶/۵ درصد از فارم‌ها گفته‌اند که تا هنوز کدام گواهی نامۀ بین‌المللی دریافت نکرده‌اند. تنها ۱/۲ درصد از فارم‌ها دارای گواهی نامۀ بین‌المللی می‌باشند و ۳۲/۳ درصد از مصاحبه شونده‌گان به این سوال پاسخ ارایه نکرده‌اند.

گراف ۵: گواهی نامۀ بین‌المللی

۳-۱-۶ ظرفیت اشتغال:

در این قسمتی از گزارش، بررسی موضوعاتی همچون: نوعیت استخدام، تعداد کارکنان، کمبود ظرفیت، درجه تحصیل کارکنان، اتباع خارجی و غیره مسایلی مربوط به اشتغال‌زایی را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است. پروسه استخدام در انتخاب شخص مناسب در جای مناسب، نقش سازنده در تولید و رشد تولیدات دارد. تحلیل ارقام در این گزارش نشان می‌دهد که در ۲۴۸ فارم ارزیابی شده، به گونه اوسط در هر فارم تولیدی حدود ۵ نفر استخدام گردیده است

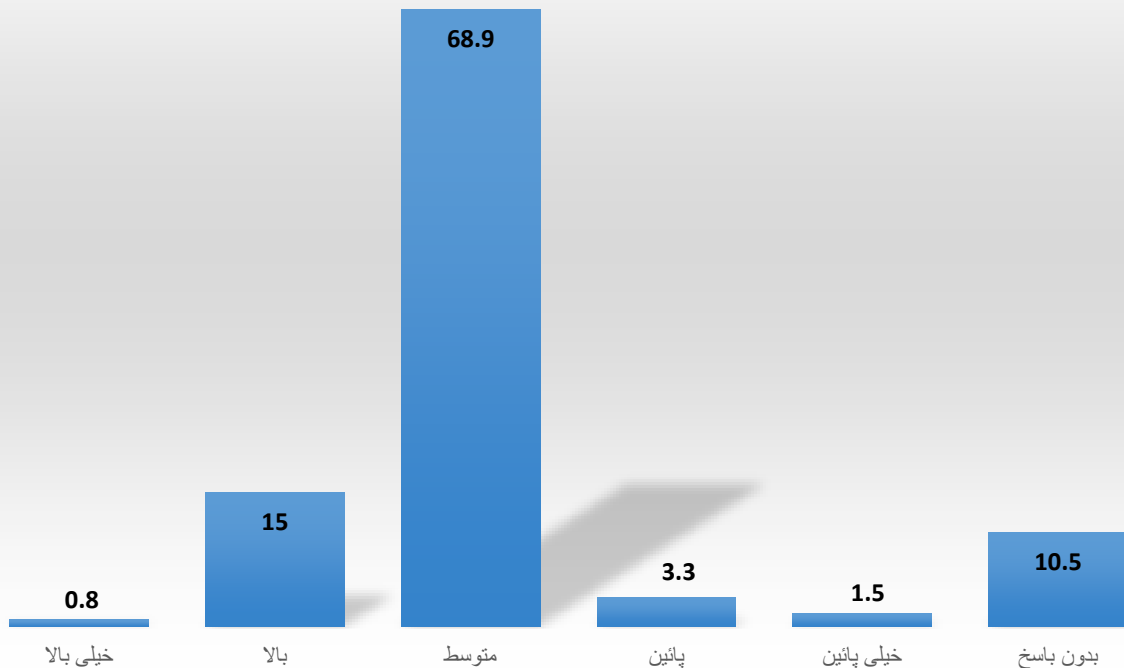
۱International Certificat.

که مجموعاً به تعداد ۱،۳۷۷ نفر در تمام فارم‌های تولیدی کار می‌نمایند که از این جمله ۹۹/۱ درصد افغان‌ها و ۰/۹ درصد خارجی که از ایران و پاکستان می‌باشند، توسط فارم‌ها استخدام گردیده‌اند. دلیل استخدام افراد خارجی را فارمداران عدم موجودیت کارکنان مسلکی و تخنیکی در بازار کار کشور، پایین بودن ظرفیت اتباع داخلی، به منظور جذب حمایت‌های داخلی و خارجی بیان کرده‌اند.

به اساس ارزیابی این گزارش، کارکنان در این فارم‌ها در یک الی سه شفت کاری استخدام گردیده‌اند، ۱۹/۷ درصد فارم‌های مورد این ارزیابی کارکنان در یک شفت، ۵۴ درصد کار در دو شفت، ۱۵/۳ درصد در سه شفت و ۰/۵ درصد در شفت دوم و سوم کار می‌نمایند. قابل تذکر است که ۱۰/۵ درصد از فارم‌ها به این پرسش پاسخ ارایه نکرده‌اند. این فارم‌ها میزان عملکرد (مولدیت کاری) کارکنان خویش را چنین اظهار داشته‌اند. ۰/۸ درصد از فارم‌ها دارای ظرفیت خیلی بالا، ۱۵ درصد دارای ظرفیت بالا، ۶۸/۹ درصد دارای ظرفیت متوسط، ۳/۳ درصد دارای ظرفیت پایین، ۱/۵ درصد دارای ظرفیت خیلی پایین و ۱۰/۵ درصد به این پرسش پاسخ ارایه نکرده‌اند، نظر به ارزیابی این گزارش، دیده می‌شود که ظرفیت کار در فارم‌های تولیدی متوسط بوده و نیازمند نیروی بشری با ظرفیت می‌باشند.

میزان ظرفیت کارکنان

گراف ۶: میزان ظرفیت کارکنان

۳-۲ تولید و منبع تولید

در این بخش از گزارش، متغیرهای مربوط به تولیدات مانند: نوعیت تولیدات، دسترسی به مواد خام، عرضه‌کنندگان مواد خام، تقاضا برای تولیدات، ارزش سالانه تولیدات، صادرات، حمایت دولت از تولیدات، تولیدات مشابه موجود در بازارهای داخلی، رقابت در بازارهای داخلی و خارجی، میزان کاهش و افزایش تولیدات مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است که هر موضوع مربوط به تولید را جداگانه در ذیل توضیح می‌دهیم:

۳-۲-۱ نوعیت تولیدات:

انواع مختلف محصولات مرغداری در فارم‌های بررسی شده تولید می‌گردد، چنان‌که ۷۶٫۶ درصد از فارم‌ها گوشت مرغ، ۶٫۵ درصد تخم مرغ، ۲ درصد جوجه مرغ، ۱۲٫۹ درصد تخم و جوجه، ۰٫۴ درصد تخم و گوشت، ۰٫۸ درصد تخم، گوشت و جوجه تولید می‌نمایند. قابل یادآوری است که ۰٫۸ درصد از فارم‌ها به این پرسش پاسخ نکرده‌اند. نظر به ارقام ارائه‌شده، در حال حاضر گوشت مرغ بیشتر تولید می‌گردد.

۳-۲-۲ میزان تولیدات:

در حال حاضر میزان تولیدات فارم‌های مورد نظر حدود ۲۱۹ هزار تن گوشت مرغ، تولید تخم مرغ اصلاح‌شده یا نطفه‌دار حدود ۲۵ میلیون و تخم مرغ خوراکی حدود ۶ صد میلیون می‌رسد.

۳-۲-۳ دسترسی به مواد مورد نیاز برای تولیدات:

در رابطه به دسترسی مواد مورد نیاز برای تولیدات، فارم‌های مورد این بررسی اظهار نموده‌اند که مواد مورد نیاز خویش از قبیل: (دانه مرغ، جوجه مرغ، مرغ تخمی، تخم مرغ نطفه‌دار) را از داخل و خارج کشور تأمین می‌نمایند، مثل: کشورهای پاکستان، ایران، برازیل و هند؛ اما اکنون طبق مصاحبه‌ها و صحبت‌های مستقیم مسئولان وزارت زراعت، آبیاری و مالداري، مواد مورد نیاز در کشور تولید می‌شود و به حد خودکفایی رسیده است.

۳-۲-۴ وضعیت و عوامل کاهش تولیدات:

۴۷٫۲ درصد فارم‌های تولیدی در این گزارش گفته‌اند که تولیدات‌شان نسبت به سال‌های قبلی کاهش داشته است و دلیل اصلی آن را قاچاق محصولات خارجی، واردات بیشتر محصولات خارجی، افزایش مالیات، افزایش صرفیه برق و افزایش قیمت دانه مرغ تذکر داده‌اند و ۲۲٫۶ درصد گفته‌اند که افزایش در تولیدات‌شان رخ داده، ۱۸٫۱ درصد گفته‌اند تغییر در میزان تولیدات‌شان نیامده است و متباقی ۱۲٫۱ درصد به این پرسش پاسخ ارایه نکرده‌اند.

۳-۲-۵ هدف از تولید در فارم‌ها:

از طرف دیگر دیده می‌شود که هدف تولید ۷۶٫۲ درصد از فارم‌ها تأمین نیازمندی مارکیت داخلی بوده ۵٫۶ درصد گفته‌اند که به منظور صادر کردن تولید می‌نمایند و ۱۸٫۲ درصد به این پرسش پاسخ ارایه نکرده‌اند.

۳-۲-۶ موجودیت تولیدات مشابه:

اکثریت فارم‌های مشمول این گزارش از موجودیت تولیدات مشابه خارجی در مارکیت داخلی شکایت دارند و دلیل این وضعیت را عدم انکشاف و رشد خویش اظهار داشته‌اند. طوری که ۴۶/۴ درصد گفته‌اند که تولیدات مشابه نسبت به تولیدات این‌ها در بازار داخلی بیشتر می‌باشد، ۲۲/۶ درصد گفته‌اند که تولیدات مشابه خارجی در مارکیت داخلی در حد متوسط است. ۲۷/۴ درصد گفته‌اند که تولیدات مشابه نسبت به تولیدات‌شان در مارکیت داخلی کم می‌باشد، ۳/۶ درصد در این زمینه اظهار نظر نکرده‌اند.

در زمینه رقابت با محصولات خارجی در بازار داخلی افغانستان، ۵۰/۴ درصد اظهار داشته‌اند که می‌توانند با محصولات خارجی موجود در بازار داخلی رقابت نمایند. ۳۶/۷ درصد از فارم‌ها اظهار داشته‌اند که توان و ظرفیت رقابت را ندارند و ۱۲/۹ درصد اظهار نظر نکرده‌اند.

با توجه به پاسخ‌های ارایه‌شده، اکثریت فارم‌های تولیدی در کشور از موجودیت محصولات تولید خارجی در بازارهای داخلی شکایت داشته‌اند و دلیل اصلی که این فارم‌ها نتوانسته‌اند رشد و انکشاف نمایند این وضعیت را عنوان کرده‌اند.

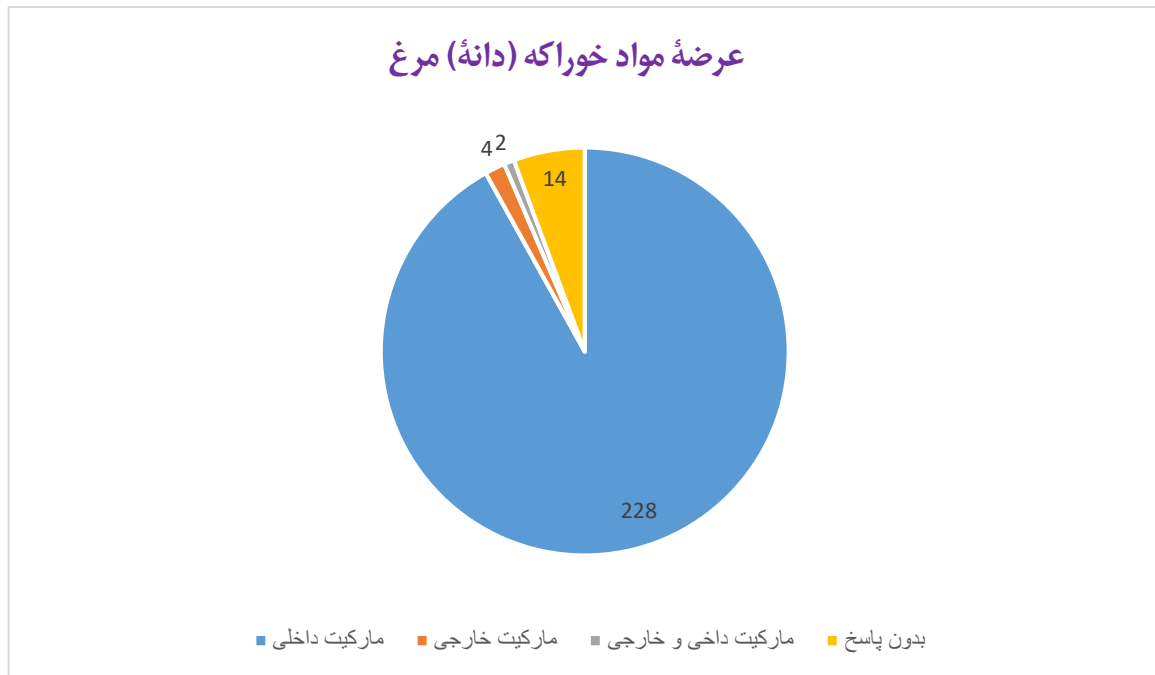
۳-۳ پلان انکشافی

اکثر قریب به اتفاق مسئولین فارم‌ها گفته‌اند که پلان برای سرمایه‌گذاری در کشور را دارند، قسمی که ۶۶/۹ درصد پلان انکشاف تولید دارند و ۲۹/۹ درصد گفته‌اند که در حال حاضر پلان و سعت بخشیدن سطح تولیدات خویش را نداشته و عدم موجودیت سرمایه کافی، عدم موجودیت ظرفیت موردنیاز در مارکیت داخلی، پایین بودن تقاضای مارکیت برای تولیدات داخلی و عدم ارایه خدمات قرضه اسلامی توسط بانک‌ها، دلیلی برای نداشتن پلان برای و سعت بخشیدن تولیدات خویش عنوان کرده‌اند و قابل یادآوری است که ۳/۲ درصد به این پرسش پاسخ ارایه نکرده‌اند.

۳-۳-۱ عرضه خوراکه (دانه) مرغ:

طبق یافته‌های این گزارش ۲۲۸ فارم، خوراکه (دانه) مرغ را از مارکیت داخلی، ۴ فارم از مارکیت خارجی از جمله؛ پاکستان، ایران، هندوستان، برزیل و ۲ فارم از مارکیت داخلی و خارجی تأمین می‌نمایند و ۱۴ فارم دیگر در این زمینه پاسخی ارایه نکرده‌اند.

نظر به معلومات وزارت زراعت، آبیاری و مالداري، افغاستان از نگاه تولید خوراکه (دانه) مرغ به حد خودکفایی رسیده که در بعضی اوقات به کشورهای همسایه مانند: تاجیکستان و غیره.. دانه مرغ را صادر می‌کند.

۳ - ۴ توزیع و فروشات:

در این بخش تمام خدماتی که پس از تولید برای عرضه و فروشات ارایه می‌گردد و همچنان تأثیرات زنجیره عرضه بالای فروشات مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفته است. در مورد عوامل آن از قبیل: پروسس، بسته‌بندی، نگهداری، عرضه تولیدات در بازار، رقابت و غیره.. به تفصیل بیان گردیده است:

۳ - ۴ - ۱ فروشات:

در قسمت توزیع محصولات فارم‌های مورد ارزیابی چنین اظهار نظر داشته‌اند که ۲۵/۸ درصد از فارم‌ها توزیع تولیدات خویش را خود انجام می‌دهند، ۲۴/۷ درصد توسط متقاضی‌ها، ۱۷/۷ درصد توسط پرچون‌فروشان، ۲ درصد توسط خود فارم و متقاضی، ۱۰/۵ درصد توسط خود فارم و پرچون‌فروشان، ۷/۳ درصد توسط متقاضی و پرچون‌فروشان، ۱/۶ درصد توسط خود فارم، متقاضی و پرچون‌فروشان، ۰/۴ درصد توسط خود فارم، متقاضی و توزیع‌کنندگان در ولایات و ولسوالی‌ها، ۲/۸ درصد توسط توزیع‌کننده‌گان ۱/۶ درصد توسط سایر موارد انجام می‌دهند.

قابل یادآوری است که ۵/۶ درصد فارم‌ها به این پرسش پاسخ ارایه نکرده‌اند. در قسمت مشتریان خویش فارم‌های متذکره چنین اظهار نظر داشته‌اند که ۲ درصد از فارم‌ها گفته‌اند که مشتریان شان از طریق قرارداد خصوصی است، ۹/۳ درصد مشتری‌های شان پرچون‌فروشان، ۲۴/۶ درصد عمده‌فروشان، ۱۰/۱ درصد مردم عام، ۲ درصد قرارداد خصوصی و پرچون‌فروشان، ۰/۴ درصد قرارداد خصوصی و عمده‌فروشان، ۲۲/۶ درصد پرچون‌فروشان و عمده‌فروشان، ۶/۸ درصد پرچون‌فروشان و مردم عام، ۲/۴ درصد عمده‌فروشان و مردم عام، ۰/۴ درصد قرارداد دولتی، پرچون‌فروشان و عمده‌فروشان، ۲/۸ درصد قرارداد خصوصی، پرچون‌فروشان و عمده‌فروشان، ۰/۸ درصد قرارداد خصوصی، پرچون‌فروشان،

عمده‌فروشان و مردم عام، ۴/۴ درصد از فارم‌ها مشتری‌های شان را پرچون‌فروشان، عمده‌فروشان و مردم تشکیل می‌دهند. قابل یادآوری است که ۱۱/۳ درصد از فارم‌های به این پرسش پاسخ ارایه نکرده است.

در بررسی و ارزیابی این گزارش از قول فارمداران، تقاضا در مارکیت داخلی برای تولیدات فارم‌های مرغداری خوب گفته شده است. طوری که ۴۴/۳ درصد از فارم‌های ارزیابی شده گفته‌اند که تقاضا در مارکیت برای تولیدات شان در حد متوسط است، ۱۰/۱ درصد گفته‌اند که تقاضا برای تولیدات شان بالاست، ۳/۶ درصد از فارم‌ها گفته‌اند که خیلی بالاست، ۱۵/۷ درصد از فارم‌ها گفته‌اند که تقاضا پایین است، ۴/۴ درصد گفته‌اند که تقاضا خیلی پایین است، ۰/۴ درصد گفته‌اند که پایین و متوسط است. و ۲۱/۴ درصد از فارم‌ها در این مورد اظهار نظر نکرده‌اند.

در قسمت اینکه آیا دولت از تولیدات فارم‌های مورد بررسی خریداری می‌نماید یا خیر؟ تنها ۲/۴ درصد گفته‌اند که دولت از تولیدات شان خریداری نموده و مورد استفاده قرار می‌دهد؛ اما ۹۷/۶ درصد اظهار داشته‌اند که دولت از تولیدات شان هیچ خریداری نمی‌نماید که این امر نه تنها عدم حمایت را نشان می‌دهد؛ بلکه پروسهٔ اعتمادسازی تولیدات داخلی را محدود می‌سازد. دلایلی که توسط فارم‌ها در قبال اینکه چرا دولت از تولیدات شان خریداری نمی‌نماید ارایه گردیده است که شامل: استفاده نکردن و یا کم استفاده کردن نهادهای دولتی از گوشت و تخم مرغ، عدم شفافیت در قراردادهای دولتی، انحصار بازار توسط چند شرکت می‌باشد.

۳-۵ برنامه‌های ارزیابی و انکشافی (R&D)

از آنجایی که راه‌اندازی برنامه‌های ارزیابی و انکشاف از جمله موضوع مهم و سازنده در قسمت رشد تولیدات و دریافت بازار و مشتری برای تولیدات محسوب می‌گردد، ارزیابی این گزارش نشان می‌دهد که در ۸۳/۱ درصد از فارم‌ها تولیدی گوشت و تخم مرغ در افغانستان چنین برنامه‌ها تطبیق می‌شود و در ۱۲/۱ درصد از فارم‌ها تطبیق نمی‌گردد. قابل ذکر است که ۴/۸ درصد از فارم‌ها در این مورد اظهار نظر نکرده‌اند. از طرف دیگر بحث بازاریابی نیز در روند رشد و افزایش سطح تولیدات کمک می‌نماید. طوری که نتایج در این ارزیابی نشان می‌دهد که در حال حاضر ۴۶/۸ درصد مؤسسات گفته‌اند که برنامه‌های بازاریابی دارند و تبلیغات بازاریابی خویش را از طریق تلویزیون‌ها، بیلبوردهای سطح شهر، شبکه‌های اجتماعی، توسط افراد بازاریاب در ساحه و از طریق تماس‌های تلفونی انجام می‌دهند. و ۴۲/۷ درصد هیچ بازاریابی انجام نمی‌دهند، به همین ترتیب، ۱۰/۵ درصد از فارم‌ها به این پرسش پاسخ ارایه نکرده‌اند.

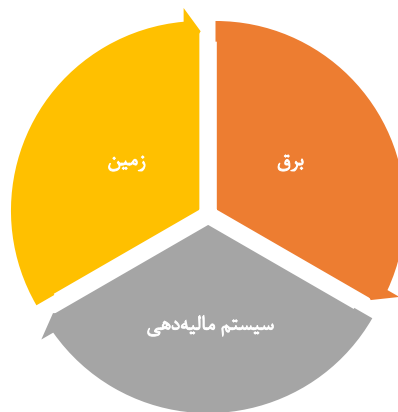
۳-۵-۱ صادرات:

صادرات به کالاهای خدماتی گفته می‌شود که در یک کشور تولید و در کشور دیگر به خریداران فروخته می‌شود که خوشبختانه نظام اسلامی افغانستان نگاه تولیدی و صادرات محور دارد و با اینکه افغانستان تا هنوز در تولید گوشت و تخم مرغ به حد خودکفایی نرسیده است؛ اما بعضی از فابریکات تولیدی محصولات شان را به برخی از کشورهای جهان نیز صادر می‌نمایند. چنان که از جمله فارم‌های مورد این بررسی، تنها ۱/۲ درصد گفته‌اند که یک عده از تولیدات شان را به خارج از کشور صادر می‌نمایند.

۳-۶ تسهیلات سرمایه‌گذاری

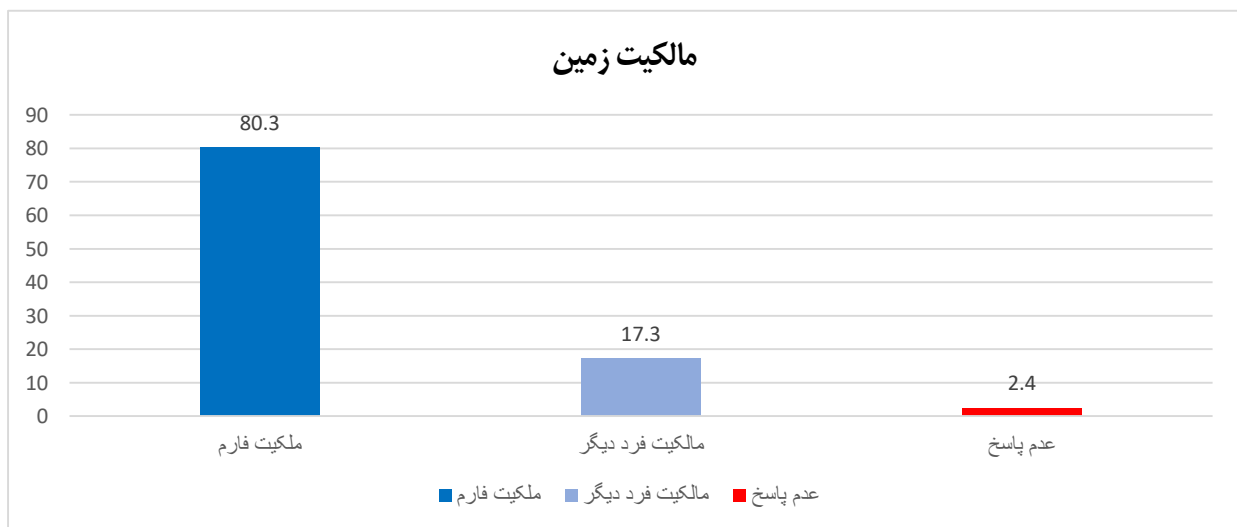
فراهم‌آوری تسهیلات سرمایه‌گذاری مانند: پارک‌های صنعتی مجهز، قرضه‌دهی، حمایت و غیره... در رشد و انکشاف تولیدات در افغانستان یک امر بسیار مهم و مورد توجه پنداشته می‌شود. در این بخش از یافته‌های این گزارش در مورد دسترسی به سهولت‌های سرمایه‌گذاری و چگونگی آن پرداخته شده است.

گراف ۸: تسهیلات سرمایه‌گذاری

۳-۶-۱ زمین:

زمین یکی از مهم‌ترین و کلیدی‌ترین فکتور برای فعالیت‌های تولیدی و سرمایه‌گذاری‌ها در علم اقتصاد محسوب می‌گردد که برای آغاز فعالیت تولیدی شرط اساسی مالکیت زمین می‌باشد تا سرمایه‌گذار مطمئن گردد که برای چه مدتی تحت چه نوع شرایطی فعالیت خویش را آغاز نمایند. ارزیابی این گزارش نشان می‌دهد که ۸۰٫۳ درصد از زمین‌های فارم‌ها مربوط به فارمداران و ۱۷٫۳ درصد مربوط به شخص دیگری می‌باشد. قابل یادآوری است که ۲٫۴ درصد از فارم‌ها به این بخش پاسخ نکرده‌اند.

گراف ۹: مالکیت زمین

۳-۶-۲ برق:

برق یکی دیگر از عوامل تأثیرگذار و پراهمیت در عصر امروزی برای تولید و رشد آن قلمداد شده است. در این بخشی از گزارش تحقیقی در مورد چگونگی دستیابی به برق مورد نیاز فارم‌ها و مصارفی که در این قسمت صورت می‌گیرد، پرداخته شده است. طوری که ۲۶/۳ درصد فارم‌ها بیان کرده‌اند که صرف از برق دولتی استفاده می‌کنند، ۱۳/۷ درصد از فارم‌ها از برق خصوصی ۳۷/۹ درصد از خود فارم، ۳/۶ درصد از دولتی و خصوصی، ۱/۶ درصد دولتی و خود فارم و ۱/۲ درصد خصوصی و خود فارم استفاده می‌کنند.

قابل یادآوری است که ۱۵/۷ درصد از فارم‌ها به این پرسش پاسخ ارایه نکرده‌اند، فارم‌ها دلیل عدم استفاده از برق دولتی را ولتاژ پایین، پرچوی برق در جریان فعالیت، تعرفه بلند و عدم دسترسی به برق دولتی در ساحه‌ای که فارم‌های شان فعالیت دارند و از طرف دیگر اکثریت فارم‌ها از پرچوی ناگهانی و تعرفه بلند شکایت داشته‌اند.

در صورت نبود برق دولتی فارم‌ها برق مورد نیاز خویش را توسط جنراتورهای شخصی و از منابع برق سانی خصوصی تأمین می‌نمایند که این امر باعث سکتگی در پروسه تولید و همچنان سبب بالارفتن قیمت تمام‌شد محصولات تولیدی می‌گردد.

۳-۶-۳ سیستم مالی‌دهی:

تمام فارم‌های تحت بررسی و ارزیابی این گزارش گفته‌اند که مالیاتی همچون: مالیه بر فروشات، مالیه بر معاشات، مالیه بر کرایه، مالیه بر عایدات و مالیه بر خریداری را به گونه متداوم می‌پردازند.

۳-۷ پیشنهاد گزینه‌های پالیسی

با توجه به نتایج و یافته‌های این گزارش به منظور رشد و بهبود شرایط تولید گوشت و تخم مرغ در افغانستان و همچنان ایجاد بستر خودکفایی شدن این سکتور، می‌توان گزینه‌های پالیسی ذیل را پیشنهاد نمود:

- ۱- ترتیب و تطبیق پالیسی حمایت از سکتور مرغداری در افغانستان؛
- ۲- ترتیب و تطبیق طرزالعمل استخدام در سکتور خصوصی؛
- ۳- بهبود و توسعه سردخانه‌ها و تأسیسات ذخیره‌سازی به منظور افزایش ماندگاری و حفظ کیفیت محصولات؛
- ۴- آموزش و ترویج روش‌های نوین پرورش طیور و دام به هدف افزایش بهره‌وری تولید؛
- ۵- بهبود زیرساخت‌های حمل و نقل و زنجیره سرد برای کاهش ضایعات؛
- ۶- اتخاذ سیاست‌های تشویقی برای حمایت از سرمایه‌گذاری بیشتر در این سکتور.

۳ - ۸ نتیجه‌گیری:

با توجه به آنچه در این گزارش گفته آمد، بررسی و ارزیابی سکتور مرغداری، مطالعه فرصت‌ها و چالش‌های فراروی آن در افغانستان، یک مسئله درخور توجه و مورد حمایت از جانب دولت می‌باشد که چنین بررسی‌ها و گزارش‌های تحقیقی زمینه و فرصت مطالعات و تحقیقات بیشتر دیگری را برای جامعه اکادمیک در افغانستان فراهم می‌سازد.

این گزارش در چهار فصل به فرصت‌ها و چالش‌های سکتور مرغداری در شش ولایت (کابل، قندهار، پروان، ننگرهار، بلخ و هرات) به گونه توصیفی و تحلیلی (از طریق مشاهده و مصاحبه مستقیم) و با رویکرد مطالعه موردی و توزیع پرسشنامه انجام شده است.

به اساس یافته‌ها و نتایج این گزارش تحقیقی، در صورت حمایت دولت از سکتور مرغداری در افغانستان و فراهم سازی تسهیلات لازم همچون: جلوگیری از واردات محصولات خارجی مشابه، بلندبردن تعرفه گمرکی بالای محصولات خارجی، فراهم سازی دانه مرغ با قیمت پایین و ادویه‌جات لازم، ایجاد زیربناهای فرم‌داری (زمین، آب و برق و...)، ایجاد سهولت در قسمت پرداخت مالیات بر فروشات، مساعد ساختن زمینه تربیت کارگران ماهر و مسلکی در سکتور مرغداری در داخل و خارج کشور، فراهم سازی زمینه وارد کردن دستگاه‌ها و تجهیزات لازم برای فرم‌داران، ایجاد مصونیت مالی برای سرمایه‌گذاران، ایجاد یک دیپارتمنت خاص برای آموزش روش‌های فرم‌داری در نهادهای تحصیلی و تعلیمی کشور، مساعد کردن زمینه فروش محصولات داخلی در بازار، رشد و توسعه این سکتور و حمایت از آن در سراسر افغانستان، می‌توان در عرصه تولیدات داخلی خودکفا شد و با بلند بردن میزان رشد تولیدات، فرصت‌های اشتغال‌زایی را فراهم ساخت و نرخ بیکاری را کاهش داد، با این امید و با توجه به اهمیت موضوع سکتور مرغداری، آرزو مندیم که افغانستان عزیز با استفاده از تأمین امنیت سراسری، به رشد، توسعه، شگوفایی اقتصادی، خودکفایی و تولید در سطح خوب دست یابد.

ومن الله التوفيق

تأیید کننده:

الحاج قاری دین محمد حنیف

سرپرست وزارت اقتصاد

ترتیب کننده:

خیرالله خیرخواه

رئیس پالیسی و استراتیژی اقتصادی

منابع:

- ۱- اتحادیه مرغداران افغانستان؛
- ۲- برآورد نفوس سال ۱۴۰۲ هـ ش، اداره ملی احصائیه و معلومات؛
- ۳- چشم‌انداز اقتصادی کار افغانستان ۱۴۰۲ هـ ش، وزارت اقتصاد؛
- ۴- کرسول، جان (۱۴۰۰). پویش کیفی و طرح پژوهش، ترجمه: حسن دانایی‌فرد و حسین کاظمی، چاپ پنجم، ناشر: انتشارات صفار، تهران، ایران؛
- ۵- ریاست عمومی ثبت مرکزی و ملکیت‌های فکری، وزارت صنعت و تجارت؛
- ۶- ریاست عمومی گمرکات، وزارت مالیه؛
- ۷- ریاست مالدرای و صحت حیوانی، وزارت زراعت، آبیاری و مالدرای؛
- ۸- سروی عاید، مصرف و نیروی کار سال ۱۴۰۲ هـ ش، اداره ملی احصائیه و معلومات.

فصل چهارم

ضمائم

ضمیمه: (۱)

وضعیت سکتور مرغداری افغانستان در یک نگاه ۱۴۰۲ هـ ش						
تعداد فارم‌های رسمی و فعال در کشور						
شماره	تعداد مجموع فارم‌ها	فارم گوشتی	فارم تخمی	فارم جوجه		
۱	۱۳۰۰۰	۱۲,۳۹۷	۶۰۰	۳		
نیازمندی گوشت، تخم و جوجه مرغ در کشور						
شماره	نیازمندی	واحد	مقدار روزانه	مقدار سالانه	مارکیت داخلی	مارکیت خارجی
۱	گوشت مرغ	تُن	۸۳۴	۳۰۰,۰۰۰	۸۷٪	۱۳٪
۲	تخم مرغ	بیضه	۳,۵۰۰,۰۰۰	۱,۲۶۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۹٪	۵۱٪
۳	جوجه مرغ	قطعه	۷۰۰,۰۰۰	۲۵۲,۰۰۰,۰۰۰	۱۶٪	۸۴٪
ظرفیت تولید گوشت، تخم و جوجه مرغ در کشور						
شماره	ظرفیت تولید	واحد	مقدار روزانه	مقدار سالانه	تفاوت میان ظرفیت و تولید	
۱	گوشت مرغ	تُن	۸۳۴	۳۰۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	
۲	تخم مرغ	بیضه	۲,۷۸۶,۶۵۰	۱,۰۰۳,۱۹۴,۰۰۰	۳۹۱,۱۹۴,۰۰۰	
۳	جوجه مرغ	قطعه	نامعلوم	نامعلوم	نامعلوم	
تولید گوشت، تخم و جوجه مرغ در کشور						
شماره	تولید	واحد	مقدار روزانه	مقدار سالانه	مارکیت داخلی	مارکیت خارجی
۱	گوشت مرغ	تُن	۷۲۲.۲	۲۶۰,۰۰۰	۲۶۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰
۲	تخم مرغ	بیضه	۱,۷۰۰,۰۰۰	۶۱۲,۰۰۰,۰۰۰	۶۱۲,۰۰۰,۰۰۰	۶۴۸,۰۰۰,۰۰۰
۳	جوجه مرغ	قطعه	۱۱۱,۱۱۱.۱	۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۱۲,۰۰۰,۰۰۰
تعداد اشتغال در سکتور مرغداری کشور						
شماره	تعداد مجموع اشتغال	مستقیم	غیر مستقیم			
۱	۴۵۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰			

جدول ۳: وضعیت سکتور مرغداری افغانستان در یک نگاه ۱۴۰۲

ضمیمه: (۲)

ارقام واردات جوجه مرغ، مرغ زنده، تخم‌های جوجه کشی و تخم‌های فارمی تازه از اول برج حمل الی 22 حوت سال 1402 هـ ش به اساس سیستم اسیکودا ریاست عمومی گمرکات وزارت مالیه.

شماره	ماه	اسم جنس	کیلو گرام	ارزش گمرکی به افغانی	شماره	ماه	اسم جنس	کیلو گرام	ارزش گمرکی به افغانی	شماره	ماه	اسم جنس	کیلو گرام	ارزش گمرکی به افغانی
۱	حمل	جوجه مرغ	۷۲۱,۷۲۵	۷۶,۶۹۱,۱۷۰	۱	حمل	مرغ زنده	۲,۵۱۱,۸۸۹	۲۵۲,۴۶۳,۸۰۷	۱	حمل	تخم مرغ نطفه دار و خوراکی	۴,۰۷۴,۵۶۵	۳۸۷,۳۷۴,۵۱۶
۲	ثور	جوجه مرغ	۴۹۹,۵۸۸	۵۱,۳۶۰,۱۳۶	۲	ثور	مرغ زنده	۲۸۷,۰۴۳	۲۸,۶۰۷,۵۱۷	۲	ثور	تخم مرغ نطفه دار و خوراکی	۴,۰۱۲,۶۰۰	۳۸۲,۶۶۸,۵۶۲
۳	جوزا	جوجه مرغ	۵۰۸,۰۲۰	۵۴,۵۵۸,۳۰۴	۳	جوزا	مرغ زنده	۱,۱۸۵,۵۷۱	۱۱۸,۳۹۳,۴۳۶	۳	جوزا	تخم مرغ نطفه دار و خوراکی	۴,۹۶۳,۲۳۴	۴۸۱,۶۱۱,۸۸۸
۴	سرطان	جوجه مرغ	۴۴۱,۸۰۵	۴۸,۷۶۵,۳۵۷	۴	سرطان	مرغ زنده	۱۴۹,۳۸۱	۱۴,۴۵۲,۵۵۳	۴	سرطان	تخم مرغ نطفه دار و خوراکی	۴,۳۰۲,۰۸۰	۴۰۷,۱۷۳,۳۲۵
۵	اسد	جوجه مرغ	۶۸۸,۶۲۶	۷۲,۹۹۹,۰۵۲	۵	اسد	مرغ زنده	۶۲۵,۷۷۱	۶۱,۸۹۹,۳۶۶	۵	اسد	تخم مرغ نطفه دار و خوراکی	۴,۷۵۸,۰۷۰	۴۴۸,۲۴۰,۷۷۴
۶	سنبله	جوجه مرغ	۵۴۲,۸۷۳	۵۷,۶۰۸,۵۰۲	۶	سنبله	مرغ زنده	۶۲۶,۹۰۵	۶۱,۲۳۹,۵۸۳	۶	سنبله	تخم مرغ نطفه دار و خوراکی	۴,۸۳۴,۰۷۳	۴۵۸,۵۸۷,۲۶۸
۷	میزان	جوجه مرغ	۴۷۷,۰۵۹	۴۸,۵۷۵,۰۶۴	۷	میزان	مرغ زنده	۱۹۸,۰۹۹	۱۸,۴۵۲,۵۹۱	۷	میزان	تخم مرغ نطفه دار و خوراکی	۶,۳۰۱,۴۹۴	۵۷۶,۳۷۳,۴۱۳
۸	عقرب	جوجه مرغ	۵۲۹,۴۵۵	۵۱,۳۴۱,۷۹۹	۸	عقرب	مرغ زنده	۱,۰۶۶,۶۴۲	۹۴,۱۱۲,۸۱۹	۸	عقرب	تخم مرغ نطفه دار و خوراکی	۷,۰۵۱,۴۰۳	۶۲۷,۷۶۰,۲۹۸
۹	قوس	جوجه مرغ	۵۱۹,۰۲۶	۴۴,۰۳۶,۳۶۵	۹	قوس	مرغ زنده	۱,۱۳۹,۳۰۲	۹۶,۵۶۴,۷۰۰	۹	قوس	تخم مرغ نطفه دار و خوراکی	۵,۴۸۱,۷۸۵	۵۰۵,۳۰۷,۷۸۳
۱۰	جدی	جوجه مرغ	۳۵۸,۳۲۱	۳۰,۲۰۵,۱۹۲	۱۰	جدی	مرغ زنده	۴۵۰,۴۲۴	۳۸,۱۳۰,۱۳۴	۱۰	جدی	تخم مرغ نطفه دار و خوراکی	۶۳,۷۷۷,۷۱۶	۴۶۹,۵۴۰,۰۳۲
۱۱	دلو	جوجه مرغ	۵۵۶,۳۶۹	۵۴,۴۵۷,۴۱۳	۱۱	دلو	مرغ زنده	۲۱۵,۶۵۳	۲۰,۷۶۸,۷۲۴	۱۱	دلو	تخم مرغ نطفه دار و خوراکی	۶,۸۹۴,۷۵۵	۵۱۶,۱۰۵,۵۶۰
۱۲	حوت	جوجه مرغ	۳۵۴,۶۹۴	۳۵,۴۶۸,۲۷۰	۱۲	حوت	مرغ زنده	۶۷,۶۲۷	۶,۰۵۴,۴۱۲	۱۲	حوت	تخم مرغ نطفه دار و خوراکی	۳,۶۷۴,۲۲۶	۲۹۳,۲۸۵,۰۸۷
		مجموع	۶,۱۹۷,۵۶۱	۶۲۶,۰۶۶,۶۲۴				۸,۵۲۴,۳۰۷	۸۱۱,۱۳۹,۶۴۲				۱۲۰,۱۲۶,۰۰۱	۵,۵۵۴,۰۲۸,۵۰۶

جدول ۴: ارقام واردات محصولات مرغ

ضمیمه: (۳)

پرسش‌نامه: (۱)

این پرسش‌نامه به هدف دریافت معلومات و آرایه راهکارهای مناسب در قسمت فرصت‌ها و چالش‌های تولید گوشت مرغ، تخم مرغ و جوجه مرغ، در شش ولایت افغانستان (کابل، پروان، قندهار، ننگرهار، بلخ و هرات) ترتیب گردیده است.

هدف عمده این مطالعه را دریافت پوتانسیل‌های موجود برای سرمایه‌گذاری جهت ایجاد فرصت‌های کاری، انکشاف نیروی بشری و فراهم‌آوری زمینه رشد تولیدات داخلی در کشور تشکیل می‌دهد.

وزارت اقتصاد از سهم‌گیری شما در انجام این بررسی و ارزیابی اظهار سپاس و امتنان می‌نماید و معلوماتی که از جانب شما در این پرسش‌نامه درج می‌گردد، محرم بوده و صرف به منظور تحلیل‌های اقتصادی مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

از همکاری همه‌جانبه شما پیشاپیش سپاسگزاریم.

معلومات عمومی:

اسم شرکت / فارم:	این بخش توسط وزارت اقتصاد خانه‌پری می‌گردد.
اسم مصاحبه شوند:	کد پرسش‌نامه:
شماره تماس:	نام مصاحبه گیرنده:
ایمیل آدرس:	کد ولایت:
موقعیت: ولایت ()	تاریخ: ۱۴۰۲ / /

۱. شرکت / فارم شما تحت کدام عنوان فعالیت می‌کند؟ شرکت، فابریکه، فارم.
۲. مالکیت شرکت / فارم شما چگونه می‌باشد؟ دولتی، خصوصی، مختلط.
۳. شرکت / فارم شما سهامی عام است یا خاص؟ عام، خاص دیگر ()
۴. شرکت / فارم شما در کدام ساحه موقعیت دارد؟ مسکونی، پارک صنعتی.
۵. شرکت / فارم شما عضویت کدام یکی از اتاق‌ها / اتحادیه‌های ذیل را دارد؟
- اتاق تجارت و صنایع افغانستان، اتاق تجارت و صنایع زنان افغانستان، اتاق تجارت بین‌المللی افغانستان،
- اتاق زراعت، اتحادیه صنعت کاران افغانستان، اتحادیه مرغداران، دیگر () هیچکدام.
۶. شرکت / فارم شما از لحاظ ماهیت (تشبث) در کدام سطح قرار دارد؟
- تشبث کوچک (۵-۱۹ کارکن)، تشبث متوسط (۲۰-۹۹ کارکن)، تشبث بزرگ (۱۰۰ کارکن یا بیشتر).

۷. شرکت/فارم شما در کدام سال شروع به فعالیت نموده و در کدام سال رسماً ثبت گردیده است؟

سال شروع فعالیت () . سال ثبت ()

۸. سرمایه ابتدایی و فعلی شما چند افغانی بوده است؟ ابتدایی مبلغ () ، فعلی مبلغ () .

۹. شرکت/فارم شما دارای کدام گواهی‌نامه بین‌المللی می‌باشد؟ ISO-9000 ، ISO-9001 ، ISO-14001 ،

دیگر ، تا هنوز اخذ نکرده.

احصائیه کارکنان:

۱۰. در حال حاضر تعداد مجموعی کارکنان داخلی و خارجی شما به چند نفر می‌رسند؟ () مرد، () زن. مجموع: ()

۱۱. تعداد کارکنان داخلی و خارجی شرکت/فارم خویش را به تفکیک نیروی ماهر (و غیر ماهر) ارایه نمایید.

غیر ماهر	ماهر	
		داخلی
		خارجی

۱۲. در صورتی که اتباع خارجی در شرکت/فارم شما استخدام گردیده باشند، از کدام کشورها می‌باشند؟

از کشورهای ()

۱۳. دلیل استخدام کارکنان خارجی در شرکت/فارم شما چه می‌باشد؟

عدم موجودیت کارکنان مسلکی و تخنیکی در بازار کار افغانستان، ارزان بودن قیمت مزد کارکنان خارجی،

پایین بودن ظرفیت اتباع داخلی، به منظور جذب حمایت‌های داخلی و خارجی، دیگر () .

۱۴. جهت جایگزینی کارکنان اتباع خارجی به کارکنان اتباع داخلی به کدام ظرفیت و مهارت‌ها نیاز دارید؟

داکتر حیوانی در بخش مرغداری متخصص بخش پرورش و نگهداری متخصص بخش آموزش

دیگر ()

۱۵. آیا شما برنامه‌های آموزشی جهت ارتقای ظرفیت کارکنان خویش ارایه می‌نمایید؟ بلی، نخیر.

اگر بلی، در کدام بخش‌ها؟

۱. نیروی کار ماهر: به نیروی اطلاق می‌گردد که برای انجام یک حرفه معین که به مهارت‌های خاص نیاز باشد، استخدام شده باشند.

۲. نیروی کار غیرماهر: به نیروی اطلاق می‌گردد که برای انجام یک کار که به کدام مهارت خاص ضرورت نباشد، استخدام شده باشند.

- پرورش و نگهداری، □ تولیدات و فروشات، □ مهارت‌تخنیکی، □ دیگر ()
۱۶. تدویر برنامه‌های آموزشی برای کارکنان شرکت / فارم شما از طرف کدام مرجع صورت می‌گیرد؟
- وزارت زراعت، □ اتاق‌های تجارت، □ نهادهای خصوصی، □ خود شرکت / فارم، □ دیگر ()
۱۷. در شرکت / فارم شما کارکنان‌تان در چند شفت تنظیم شده‌اند؟ □ یک شفت، □ دو شفت، □ سه شفت.
۱۸. سطح عملکرد کارکنان شما چگونه می‌باشد؟ □ خیلی پایین، □ پایین، □ متوسط، □ بالا، □ خیلی بالا.

تولید و منابع تولید:

۱۹. شرکت / فارم شما در کدام عرصه‌های ذیل فعالیت می‌کند؟
- گوشتی. □ تخمی. □ جوجه. □ دیگر ()
۲۰. جوجه مرغ / مرغ تخمی / تخم مرغ مورد نیاز خویش را از کجا به دست می‌آورید؟
- مارکیت داخلی، □ مارکیت خارجی (نام کشور / کشورها).....
۲۱. در صورتی که فعالیت شرکت / فارم شما تخمی می‌باشد، کدام نوع تخم را تولید می‌نمایید؟
- نطفه‌دار □ خوراکی.
۲۲. عمده‌ترین هدف تولید شرکت / فارم شما چه می‌باشد؟
- تأمین نیاز مارکیت داخلی، □ صادرات، □ دیگر. ()
۲۳. در آغاز فعالیت شرکت / فارم، سطح تولیدات شما در یک سال به چه مقدار می‌رسد؟
- به () کیلوگرام گوشت مرغ.
- به () بیضه تخم مرغ.
- به () قطعه جوجه.
۲۴. در حال حاضر سطح تولیدات شرکت / فارم شما در یک سال به چه مقدار می‌رسد؟
- به () کیلوگرام گوشت مرغ.
- به () بیضه تخم مرغ.
- به () قطعه جوجه.
۲۵. شرکت / فارم شما، در کدام فصل‌های سال بیشترین سطح تولیدات را می‌داشته باشد؟
- بهار، □ تابستان، □ خزان، □ زمستان.
۲۶. در شرکت / فارم شما پروسس و بسته‌بندی توسط خود شما صورت می‌گیرد؟ □ بلی □ نخیر
۲۷. اگر بلی چند فیصد پروسس و بسته‌بندی توسط ماشین و چند فیصد به صورت دستی انجام می‌شود؟
- ماشین () /، □ افراد () /.

۲۸. ارزش مجموعی تولیدات شما در یک سال به چند افغانی می‌رسد؟ مبلغ () افغانی
۲۹. عواملی که باعث کاهش تولیدات شما می‌گردد، چه می‌باشد؟
 تغییرات فصلی امراض حیوانی نوسانات قیمت خوراکی (دانه) کاهش تقاضای داخلی
 واردات زیاد تولیدات هم‌نوع تغییرات مارکیت خارجی قاچاق تخم مرغ / جوجه مرغ / گوشت مرغ
 خارجی به قیمت پایین دیگر ()
۳۰. در صورتی که تغییرات فصلی باعث کاهش تولیدات شرکت / فارم شما گردیده، لطفاً مشخص سازید در کدام فصل؟
 بهار، تابستان، خزان، زمستان.
۳۱. در صورتی که شرکت / فارم شما، تولید جوجه باشد، لطفاً به سوال‌های ذیل جواب ارایه نمایید:
 ۳۰/۱. یک دوره جوجه‌کشی در شرکت / فارم شما چه مدت زمان طول می‌کشد؟
 () ساعت () روز
- ۳۰/۲. در حال حاضر در شرکت / فارم شما چند پایه ماشین جوجه‌کشی نصب و فعال می‌باشد؟
 () پایه ماشین نصب () پایه ماشین فعال
- ۳۰/۳. در صورتی که یک تعداد ماشین‌های شما غیرفعال می‌باشند دلایل عمده آن چه می‌باشد؟
 خرابی کمبود برق بلندبودن صرفیه برق پایین بودن تقاضا عدم وجود پرزه جات در بازار
 عدم وجود کارگر تخنیک‌ی و مسلکی دیگر ()
- ۳۰/۴. در یک دوره جوجه‌کشی یک پایه ماشین شما به طور اوسط ظرفیت چه تعداد تولید جوجه را دارا می‌باشد؟
 () قطعه جوجه
- ۳۰/۵. در صورتی که میزان فاسدشدن تخم‌ها در شرکت / فارم شما بلند می‌باشد، دلیل آن را مشخص نمایید؟
 نرسیدن تخم‌های نطفه‌ای در وقت مناسب تأثیرات وضعیت آب و هوا در حین انتقال پرچوی‌های
 وقفه‌ای برق حین پروسه جوجه‌کشی موجودیت تخم‌های خوراکی در جمع تخم‌های نطفه‌دار دیگر
 ()
۳۲. از نظر شما میزان موجودیت محصولات خارجی (تخم، جوجه و گوشت مرغ) در مارکیت داخلی چگونه می‌باشد؟
 خیلی کم، کم، متوسط، زیاد، خیلی زیاد.
۳۳. آیا محصولات خارجی (تخم، جوجه و گوشت مرغ) با تولیدات شما از نگاه قیمت و کیفیت تفاوت دارد؟
 خیلی کم، کم، تفاوت ندارد، خیلی زیاد، زیاد.
۳۴. آیا شما توان رقابت با محصولات خارجی (تخم، جوجه و گوشت مرغ) در بازارهای داخلی را دارید؟ بلی، نخیر.
 در صورتی که جواب شما نخیر باشد، دلایل آن چه می‌باشد؟
 پایین بودن قیمت محصولات خارجی، بالا بودن کیفیت محصولات خارجی، قاچاق محصولات
 خارجی در مارکیت داخلی.

دیگر) (
 ۳۵. میزان تولیدات شما در مقایسه با دو سال گذشته چگونه بوده است؟ افزایش داشته، کاهش داشته، تغییر نکرده.

در صورتی که افزایش داشته باشد عوامل آن را بیان کنید؟ جلوگیری قاچاق محصولات خارجی کاهش واردات محصولات خارجی کاهش مالیات کاهش صرفیه برق کاهش قیمت دانه مرغ دیگر (

در صورتی که کاهش داشته باشد، عوامل آن را بیان کنید؟ قاچاق محصولات خارجی واردات بیشتر محصولات خارجی افزایش مالیات افزایش صرفیه برق افزایش قیمت دانه مرغ دیگر (
 ۳۶. فیصدی کاهش یا افزایش در سطح تولیدات خویش را نسبت به دو سال گذشته ذکر نمایید؟ کاهش فیصدی ()، افزایش فیصدی () .

۳۷. آیا شرکت/فارم شما پلان مشخص به منظور وسعت بخشیدن سطح تولیدات و سرمایه‌گذاری؛ دارد؟ بلی، نخیر.
 اگر بلی، طی چند سال آینده؟ یک سال، سه سال، پنج سال، ده سال، دیگر.

اگر نخیر، دلایل عمده آن را بیان نمایید؟

عدم موجودیت سرمایه کافی، عدم موجودیت ظرفیت موردنیاز در مارکیت داخلی، پایین بودن تقاضای مارکیت برای تولیدات داخلی، عدم ارایه خدمات قرضه اسلامی توسط بانک‌ها دیگر ()

۳۸. لطف نموده چهار فرصت و چهار چالش عمده‌ای که شما در راستای تولید و منبع تولیدات خویش دارید، بیان کنید؟

چالش‌ها	فرصت‌ها
☐ پایین بودن تقاضای تخم/جوجه/گوشت مرغ در مارکیت داخلی	☐ بلند بودن تقاضای تخم/جوجه/گوشت مرغ در مارکیت داخلی
☐ عدم موجودیت کارگر مسلکی	☐ موجودیت کارگر مسلکی
☐ عدم موجودیت کارگر ارزان	☐ موجودیت کارگر ارزان
☐ نبود آب و هوای مناسب	☐ آب و هوای مناسب
☐ دیگر:	☐ دیگر:

پرورش و نگهداری:

۳۹. خوراکه (دانه مرغ) مورد نیاز فارم خویش را از کجا به دست می‌آورید؟
 مارکیت داخلی، مارکیت خارجی (نام کشور / کشورها)
۴۰. آیا عرضه کنندگان مواد خوراکه (دانه مرغ) شرکت/فارم شما دارای گواهی نامه تضمین کیفیت می‌باشند؟
 بلی، نخیر.
۴۱. سرویس خوراکه در شرکت/فارم شما چگونه می‌باشد؟ اتوماتیک، دستی (ساده)، دیگر.
۴۲. تعداد سالون‌های پرورش مرغ شما به چه تعداد بوده و هرکدام ظرفیت پرورش چند قطعه جوجه مرغ را دارا می‌باشد؟
 () سالون () ظرفیت دارد.
۴۳. فاصله بین هریک از سالون‌های شما چند متر است؟
 ۱ تا ۵ متر ۵ تا ۱۰ متر ۱۰ تا ۱۵ متر ۱۵ تا ۲۰ متر ۲۰ تا ۲۵ متر ۲۵ تا ۳۰ متر
 دیگر ()
۴۴. آیا فارم شما، گدام جداگانه برای ذخیره مواد خوراکه (دانه مرغ) دارد؟ بلی، نخیر.
 در صورتی که جواب شما بلی است، موقعیت گدام / گدام‌های شما چگونه می‌باشد؟
 یک گدام عمومی جداگانه دور از سالون‌ها. گدام‌های جداگانه در داخل هر سالون.
۴۵. سرویس آب‌دهی در فارم شما چگونه می‌باشد؟ اتوماتیک، دستی (ساده)، دیگر.
۴۶. در وضعیت لازم، از مواد ضد عفونی کننده به عنوان تمیز کردن و جلوگیری از شیوع امراض استفاده می‌نمایید؟
 بلی، نخیر.
۴۷. انواع امراضی که جوجه مرغ‌های شما به گونه متداوم به آن‌ها روبه‌رو می‌باشند کدام‌ها هستند؟
 نیوکاسل، برونشیت، گامبرو، برفک، کوکسیدیوزیس پستینگ، جوجه‌های با نوک متقاطع،
 پاهای گشاد، انگلی، اسپرزیلوس، دیگر. ()
۴۸. شیوه معالجه در فارم شما چگونه می‌باشد؟
 از طریق مراکز صحت حیوانی دولتی، از طریق مراکز صحت حیوانی شخصی، به گونه سنتی،
 دیگر.
۴۹. آیا به خدمات صحت حیوانی دسترسی دارید؟ بلی، نخیر، محدود.
۵۰. آیا شرکت/فارم شما برنامه مشخص واکسیناسیون برای مرغ‌ها دارد؟ بلی، نخیر.

اگر بلی، توسط کی؟ توسط تیم کلینیک‌های دولتی، توسط تیم کلینیک‌های شخصی،
 توسط خود شما.

۵۱. آیا امراض و اقدامات لازم درمانی ارایه شده را به صورت کتبی ثبت کرده‌اید؟

بلی، نخیر..

۵۲. آیا شما جهت جلوگیری از محیط زیست، برنامه مشخص دارید؟ بلی، نخیر.
 اگر بلی، چگونه؟ ()

۵۳. لطف نموده چهار فرصت و چهار چالش عمده‌ای که شما در عرصه پرورش و نگهداری دارید، بیان نمایید؟

فرصت‌ها	چالش‌ها
☐ داشتن سیستم اتوماتیک	☐ نداشتن سیستم اتوماتیک
☐ دسترسی به خدمات صحتی	☐ عدم دسترسی به خدمات صحتی
☐ سالون‌های استندرد	☐ نبود سالون‌های استندرد
☐ موجودیت خوراکی (دانه و آب) فراوان	☐ عدم موجودیت خوراکی (دانه و آب)
☐ دیگر:	☐ دیگر:

توزیع و فروشات:

۵۴. آیا تولیدات شرکت /فارم شما به سایر ولایات افغانستان صادر می‌گردد؟ بلی، نخیر.
 اگر بلی، به کدام ولایات؟ ()

۵۵. آیا تولیدات شرکت /فارم شما به خارج از کشور صادر می‌گردد؟ بلی، نخیر.
 اگر بلی به کدام کشورها؟ ()

۵۶. آیا تولیدات شما در وقت معین آن به فروش می‌رسد؟ بلی، نخیر.
 اگر نخیر، زمان و علت تأخیر آن را مشخص سازید ()

۵۷. در صورتی که در زمان فروش تولیدات شما تأخیر صورت می‌گیرد، هزینه پرداخته شده آن چگونه می‌باشد؟
 خیلی کم، کم، تفاوت ندارد، زیاد، خیلی زیاد.

۵۸. نوسانات نرخ تولیدات در بازار داخلی چگونه می‌باشد؟ خیلی کم، کم، تفاوت ندارد، زیاد،
 خیلی زیاد.

۵۹. عوامل عمده‌ای که باعث پایین آمدن قیمت تولیدات شما در بازار داخلی می‌گردد کدام‌ها می‌باشد؟

قاچاق تولیدات خارجی کاهش تقاضا در مارکیت داخلی تعیین نرخ‌نامه از طرف دولت

- موجودیت تولیدات بی کیفیت در مارکیت داخلی دیگر ()
۶۰. معمولاً نرخ‌نامه فروشات شما توسط کدام مرجع تعیین می‌گردد؟ دولت، مارکیت داخلی، مارکیت خارجی.
- در صورتی که توسط مارکیت خارجی تعیین می‌گردد، لطفاً علت آن را مشخص سازید. ()
۶۱. آیا تولیدات شما قبل از عرضه به بازار، مورد کنترل و کیفیت قرار می‌گیرد؟ بلی نخیر. اگر بلی، توسط کدام نهاد/نهادهای؟ ()
۶۲. انتقال و توزیع محصولات شما توسط چه کسی صورت می‌گیرد؟ توسط خود شرکت/فارم توسط متقاضی پرچون‌فروشان دیگر ()
۶۳. در صورتی که عرضه تولیدات در بازار توسط خود شرکت/فارم شما صورت نمی‌گیرد، دلایل آن چه می‌باشد؟ کمبود پرسونل، نیاز به سرمایه بیشتر، سهولت توزیع توسط شرکت‌های ثالث، دیگر
۶۴. در صورتی که محصولات شرکت/فارم خود شما به بازار عرضه می‌گردد، بسته‌بندی آن چگونه صورت می‌گیرد؟ توسط خود شرکت/فارم شما توسط نهادهای بیرونی. در صورتی که بسته‌بندی توسط نهاد دیگر صورت می‌گیرد، دلیل آن چه بوده می‌تواند؟ عدم سرمایه کافی، عدم ظرفیت‌های مورد نیاز در مارکیت، دیگر ()
۶۵. اگر بسته‌بندی از طریق خود شما صورت می‌گیرد، چگونه می‌باشد؟ با ماشین، ساده (توسط دست).
۶۶. آیا شرکت/فارم شما دارای سردخانه/یخچال‌های معیاری می‌باشد؟ بلی، نخیر. اگر نخیر، دلیل نداشتن سردخانه/گدام‌های معیاری در شرکت/فارم شما چه می‌باشد؟ عدم نیاز، عدم سرمایه کافی، عدم مکان اضافی، دیگر ()
۶۷. در صورتی که تولید شرکت/فارم شما گوشت/تخم مرغ خوراکی باشد، مشتریان عمده شما که‌ها می‌باشند؟ قراردادی دولتی، قراردادی خصوصی، پرچون‌فروشان، عمده‌فروشان، مردم، دیگر ()
۶۸. اگر مشتری شما دولت می‌باشد، مشخص نمایید که چند فیصد تولیدات شما را خریداری می‌نماید؟ () %.
۶۹. اگر دولت از تولیدات شما خریداری نمی‌کند، دلایل آن چه می‌باشد؟ استفاده کم نهادهای دولتی از گوشت و تخم مرغ عدم شفافیت در قراردادی‌های دولتی انحصار بازار توسط چند شرکت دیگر ()
۷۰. اگر مشتری شما قراردادی خصوصی می‌باشد، لطفاً مشخص نمایید؟ هتل‌ها، شرکت‌های هوایی، رستوران‌ها، دکا کین و دست‌فروشان، دیگر ()
۷۱. در صورتی که تولید شرکت/فارم شما تخم مرغ نطفه‌دار باشد، مشتریان عمده شما که‌ها می‌باشند؟ فارم‌های داخلی، فارم‌های خارجی مردم، دیگر.

۷۲. در صورتی که تولید شرکت/فارم شما جوجه مرغ باشد، مشتریان عمده شما که‌ها می‌باشد؟
 فارم‌های داخلی، فارم‌های خارجی مردم، دیگر.
۷۳. تقاضا برای تولیدات شما در مارکیت داخلی چگونه می‌باشد؟ خیلی پایین، پایین، متوسط، بالا، خیلی بالا.
۷۴. آیا شرکت/فارم شما به منظور رشد و انکشاف تولیدات خویش از برنامه تحقیق و انکشاف (R&D) استفاده می‌نماید؟
 بلی نخیر
۷۵. آیا شرکت/فارم شما برنامه بازاریابی (مارکتینگ) دارد؟ بلی، نخیر.
 اگر بلی، چگونه؟ از طریق تلویزیون، ییلورد، شبکه‌های اجتماعی، دیگر. ()
۷۶. عوامل تأثیرگذار بر تقاضای تولیدات شما در بازار داخلی چه می‌باشد؟
 تغییرات فصلی بالا رفتن یا پایین آمدن قیمت تغییرات مارکیت خارجی دیگر ()
۷۷. لطف نموده چهار فرصت و چهار چالش عمده‌ای که شما در عرصه توزیع و فروشات دارید، بیان نمایید؟

فرصت‌ها	چالش‌ها
☐ دسترسی آسان به بازار	☐ عدم دسترسی به بازار
☐ موجودیت مراکز فروشات	☐ عدم موجودیت مراکز فروش
☐ ترانسپورت ارزان	☐ نبود ترانسپورت ارزان
☐ تقاضای بیشتر	☐ تقاضای کم
☐ دیگر:	☐ دیگر:

تسهیلات سرمایه‌گذاری:

۷۸. آیا زمین / ساختمان محل فعالیت‌تان ملکیت شرکت/فارم خود شماست؟ بلی، نخیر.
 اگر نخیر، توسط که به دسترس تان قرار گرفته است؟ دولت، شخص. نهادهای خصوصی
۷۹. برق مورد نیاز خویش را از کجا تأمین می‌نمایید؟ دولتی، خصوصی، خود شرکت/فارم.
۸۰. در صورتی که از برق دولتی استفاده نمی‌نمایید، دلایل آن چه می‌باشد؟
 ولتاژ پایین، پرچاوی برق در جریان فعالیت، تعرفه بلند، عدم دسترسی به برق دولتی،
 دیگر

۸۱. در صورتی که از برق دولتی / خصوصی استفاده می‌نمایید تعرفه مصرف برق چگونه می‌باشد؟
 قیمت مناسب، قیمت بالا: فی کیلووات () .
۸۲. در طول ۲۴ ساعت به طور اوسط چند ساعت برق شما قطع می‌گردد؟ () ساعت.
۸۳. چند فیصد تولیدات شما نسبت قطع شدن برق، پایین آمده است؟ () فیصد.
۸۴. آب مورد نیاز شرکت / فارم خویش را از کدام منبع تهیه می‌نمایید؟
 شبکه آبرسانی دولتی، شبکه آبرسانی خصوصی، چاه عمیق شخصی داخلی
۸۵. آیا شرکت / فارم شما در جریان تولید به کمبود آب روبه‌رو گردیده است؟ بلی، نخیر.
 اگر بلی، به طور اوسط در یک سال چند مرتبه؟ () مرتبه.
۸۶. آیا شما جهت انکشاف سرمایه‌گذاری خویش به اخذ قرضه‌های اسلامی نیازمند هستید؟ بلی، نخیر.
۸۷. آیا شرکت / فارم شما از اثر دزدی، سرقت، خرابکاری و یا حوادث غیرمترقبه ضرری را متحمل گردیده است؟
 بلی، نخیر.
- اگر بلی، چند مرتبه و مبلغ آن در یک سال به چند افغانی می‌رسد؟ () مرتبه. مبلغ () افغانی.
۸۸. آیا بیمه برای شرکت / فارم شما وجود دارد؟ بلی، نخیر.
۸۹. آیا با بیمه کردن موافق هستید؟ بلی، نخیر.
۹۰. انتظار شما از دولت جهت حمایت و سهولت در بخش تسهیلات سرمایه‌گذاری چه می‌باشد؟
 حمایت دولت از تولیدات داخلی بلند بردن تعرفه گمرکی تولیدات خارجی فراهم نمودن قرضه‌های اسلامی
 فراهم نمودن انرژی (برق) ارزان توزیع زمین جهت انکشاف شرکت کاهش مالیات دیگر ()
۹۱. لطف نموده چهار فرصت و چهار چالش عمده‌ای که شما در قسمت تسهیلات و سرمایه‌گذاری دارید بیان نمایید؟

چالش‌ها	فرصت‌ها
☐ عدم موجودیت زمین شخصی و بلندبودن کرایه زمین	☐ موجودیت زمین کافی
☐ عدم موجودیت سرمایه کافی و نبود قرضه اسلامی	☐ موجودیت سرمایه کافی
☐ بلند بودن قیمت مواد سوخت و برق	☐ دسترسی آسان به انرژی (برق) ارزان
☐ پرچاوی برق	☐ امنیت بهتر
☐ دیگر:	☐ دیگر:

پیشنهادات:

برای بهبود ظرفیت تولید و توسعه در شرکت / فارم خویش چه پیشنهادات مشخصی دارید؟

..... ۱.

..... ۲.

..... ۳.

..... ۴.

..... ۵.

ضمیمه (۴)

پوښتنلیک: (۲)

دا پوښتنلیک د افغانستان په شپږو ولایتونو (کابل، پروان، کندهار، ننگرهار، بلخ او هرات) کې د چرکانو د غوښې، هکیو او چرکانو د تولید د فرصتونو او ننګونو په برخه کې د معلوماتو ترلاسه کولو او د قضیې مطالعې وړاندې کولو په موخه چمتو شوی دی. د دې څېړنې اصلي موخه د کاري فرصتونو د رامنځته کولو، د بشري سرچینو د پراختیا او د هېواد د کورنیو تولیداتو د ودې، د بنسټ برابرو، د پانګونې لپاره د شته امکاناتو موندل دي.

د اقتصاد وزارت په دې تحلیل کې ستاسو د کډون نه منندوی دی. په دې پوښتنلیک کې ستاسو لخوا درج شوي معلومات خوندي دي او یوازې د اقتصادي تحلیل لپاره کارول کېږي.

ستاسو د همکارۍ نه دځه مننه.

عمومي معلومات

دا برخه د اقتصاد وزارت لخوا ډکېږي	د شرکت / فارم نوم:
..... د پوښتنلیک کوډ:	د مرکه ورکونکي نوم:
..... د مرکه کونکي نوم:	د تلیفون شمېره:
..... د ولایت کوډ:	برېښنالیک:
نېټه: / / ۱۴۰۲	ځای: ولایت ()

۱. ستاسو شرکت/فارم تر کوم عنوان لاندې فعالیت کوي؟ شرکت، فابریکه، فارم.
۲. ستاسو د شرکت/فارم ملکیت څرنګه دی؟ دولتي، خصوصي، مخلوط.
۳. آیا ستاسو شرکت/فارم عامه یا خصوصي دی؟ عام، ځانګړی نور ()
۴. ستاسو شرکت/فارم په کوم ساحه کې موقعیت لري؟ داستوګنې، صنعتي پارک.
۵. ستاسو شرکت/فارم له لاندې کومو خونو/اتحادیو سره غړیتوب لري؟
 - د افغانستان د سوداګرۍ او صنایعو خونه، د افغانستان د ښځو د سوداګرۍ او صنایعو خونه، د افغانستان د سوداګرۍ نړیواله خونه، د کرنې خونه، د افغانستان د صنعتکارانو اتحادیه، د چرکانو اتحادیه، نور ()
 - هیڅ یو.
۶. ستاسو شرکت/فارم د ماهیت (تثبث) له مخې په کومه کچه دی؟
 - کوچنی تثبث (۱۹-۵ کارمندان) منځنی تثبث (۹۹-۲۰ کارمندان) لوی تثبث (۱۰۰ کارمندان یا ډیر).
۷. ستاسو شرکت/فارم په کوم کال کې په فعالیت پیل وکړ او په کوم کال کې په رسمي ډول ثبت شو؟

- د فعالیت د پیل کال () . د ثبت کال ()
۸. ستاسو لومړنی او اوسنی سرمایه یو شمېره افغانی وه ؟ ابتدایي مبلغ () اوسنی مبلغ ()
۹. ستاسو شرکت / فارم کوم نړیوال سند لري ؟ ISO-9000 ISO-9001 ISO-14001
- نور..... هغه تر اوسه نه دی ترلاسه کړی.

د کارمندانو احصایې

۱۰. اوس مهال ستاسو د داخلي او خارجي کارکوونکو مجموعي شمیر څو تنو ته رسیږي؟ () نارینه، () ښځینه. ټول: ()
۱۱. ستاسو د شرکت / فارم د داخلي او خارجي کارمندانو شمیر په جلا توګه د ماهرو او غیر ماهرو ترمنځ وړاندې کړه.

غیر ماهر	ماهر	
		داخلي
		بهرني

۱۲. که د بهرني اتباع ستاسو په شرکت / فارم کې کار کوي، دوی د کوم هیواد څخه دي؟ د هیوادونو څخه ()
۱۳. ستاسو په شرکت / فارم کې د بهرني کارمندانو د ګمارلولو دلیل څه دی؟
- د افغانستان د کار په بازار کې د مسلکي او تخنیکي کارکوونکو نه شتون، د بهرنيو کارمندانو لپاره د معاشونو ارزانه بیه
- د کورنیو اتباعو ټیټ ظرفیت، د کورنیو او بهرنيو مرستو د جلبولو لپاره، نور () .
۱۴. تاسو کوم ظرفیت او مهارتونو ته اړتیا لرئ ترڅو بهرني کارمندان د داخلي کارمندانو سره ځای په ځای کړئ؟
- د چرکانو په څانګه کې ورتزری د نسل پالنې او ساتنې متخصص د ښوونې او روزنې متخصص
- نور ()
۱۵. ایا تاسو د خپلو کارمندانو د ظرفیت لوړولو لپاره روزنیز پروګرامونه وړاندې کوئ؟ هو، نه
- که هو، په کومو څانګو کې؟
- پالنه او ساتنه، تولید او پلور، تخنیکي مهارت، نور ()
۱۶. کوم اداره ستاسو د شرکت / فارم کارمندانو لپاره روزنیز پروګرامونه تنظیموي؟

د کرنې وزارت، د سوداګرۍ خونې، خصوصي موسسې، شرکت / فارم پخپله،
(نور)

۱۷. ستاسو په شرکت / فارم کې، ستاسو کارمندان په څو شفتونو کې تنظیم شوي؟ یو شافت، دوه شافتونه،
درې شافتونه.

۱۸. ستاسو د کارمندانو د فعالیت کچه څه ده؟ ډیر ټیټ، ټیټ، منځنی، لوړ، ډیر لوړ.

تولید او د هغې سرچینې:

۱۹. ستاسو شرکت / فارم په کومه برخو کې فعالیت کوي؟

غوښه. هګۍ. چرګورۍ. نور ()

۲۰. هغه چرګورۍ چرګان / هګۍ چرګان / هګۍ چرګ چې تاسو ورته اړتیا لرئ له کوم ځای څخه ترلاسه کوئ؟

کورني بازار، بهرنی بازار (د هیواد / هیوادونو نوم).....

۲۱. که ستاسو د شرکت / فارم فعالیت هګۍ وي، تاسو کوم ډول هګۍ تولید کوئ؟ زرخیز د خوراک وړ

۲۲. ستاسو د شرکت / فارم اصلي تولید هدف څه دی؟ د کورني بازار د اړتیاوو پوره کول، صادروول، نور. ()

۲۳. د شرکت / فارم د فعالیت په پیل کې، ستاسو د تولید کچه په یو کال کې څومره وه؟

ته () د چرګانو غوښه کیلوګرامه.

ته () د هګۍ بیضه.

ته () د توتې چرګورۍ.

۲۴. اوس مهال، په یو کال کې ستاسو د شرکت / فارم د تولید کچه څومره ده؟

ته () د چرګانو غوښه کیلوګرامه.

ته () د هګۍ بیضه.

ته () د توتې چرګورۍ

۲۵. ستاسو شرکت / فارم د کال په کوم فصلونو کې د تولید لوړه کچه لري؟ پسرلی، اوړي، منی، ژمی.

۲۶. ستاسو په شرکت / فارم کې، پروسس او بسته بندي ستاسو لخوا ترسره کېږي؟ هو نه

۲۷. که هو، د پروسس او بسته بندي څومره سلنه د ماشین په واسطه ترسره کېږي او څومره سلنه په لاسي ډول ترسره کېږي؟

ماشین ()٪، اشخاص ()٪.

۲۸. په یوه کال کې ستاسو د محصولاتو مجموعي ارزښت څو افغانیو ته رسېږي؟ مقدار () افغانی

۲۹. کوم عوامل دي چې ستاسو تولید ټیټ شی؟

موسمی بدلونونه د څارویو ناروغی د خوراکي توکو په نرخ کې بدلونونه (د غلې دانې) په داخلي غوښتنه کې کمښت د ورته محصولاتو لوړ واردات د بهرني بازار بدلون د بهرنیو هکیو/ چرکوری چرکان/ چرکانو غوښنه په ټیټه بیه قاچاق کول نور ()

۳۰. که موسمی بدلونونه ستاسو د شرکت / فارم په تولید کې کمښت راولي، مهرباني وکړئ په کوم فصل کې مشخص کړئ؟

پسرلی ، اوړي ، منی، ژمی.

۳۱. که ستاسو شرکت/فارم چرکوری چرکان تولیدوي، مهرباني وکړئ لاندې پوښتنو ته ځواب وواياست.

۳۰,۶. ستاسو په شرکت / فارم کې د چرکوری تولید موده څومره وخت وونيسي؟ () ساعت () ورځ

۳۰,۷. اوس مهال، ستاسو په شرکت / فارم کې څو پایه د چرکوری تولید ماشین نصب او فعال دي؟ () د نصبولو ماشین () د فعال ماشین

۳۰,۸. که ستاسو ځینې ماشینونه غیر فعال وي، اصلي لاملونه یې څه دي؟

ناکامي د برېښنا نشتوالی د برېښنا لوړ لکمښت ټیټ غوښتنه

په بازار کې د پرزه جات نشتوالی د تخنیکي او مسلکي کارکوونکو کمښت نور ()

۳۰,۹. د یوه دوره چرکوری تولید کې، ستاسو ماشین په اوسط ډول څومره چرکوری چرکان تولید کوي؟ () د چرکوری ټوټې

۳۰,۱۰. که ستاسو په شرکت / فارم کې د هکیو د خرابیدو کچه لوړه وي، مشخص دلیل یې وړاندی کړه؟

د زرخیز هکی په مناسب وخت نه راځي د ترانسپورت پر مهال د هوا شرایطو اغیزې

د برېښنا موقتي بندیدل د چرکوری تولید په جریان کې د القاح شوي هکیو په مینځ کې د خوراکي هکیو شتون نور ()

۳۲. ستاسو نظر په کورني بازار کې د بهرنیو محصولاتو (هکی، چرکوری او چرک غوښنه) اندازه څرنګه دی؟

ډېر ټیټ، ټیټ، منځنی، ډیر، ډیر ډیر.

۳۳. ایا بهرني محصولات (هکی، چرکوری او د چرک غوښنه) ستاسو له محصولاتو سره د قیمت او کیفیت له مخې توپیر لري؟

ډېر ټیټ، ټیټ، هیڅ توپیر نلري، ډیر ډیر، ډیر.

۳۴. ایا تاسو په کورني بازار کې د بهرنیو تولیداتو (هکی، چرک او چرک غوښنه) سره د سیالی وړتیا لرئ؟ هو، نه.

که ستاسو ځواب نه وي، لاملونه یې څه دي؟

د بهرنیو محصولاتو ټیټې بیې، د بهرنیو محصولاتو لوړ کیفیت، په کورني بازار کې د بهرنیو تولیداتو قاچاق.

نور ()

۳۵. ستاسو تولید د تیرو دوو کلونو په پرتله څرنګه وو؟ زیاته شوي ده، ټیټ شوي دي، نه دی بدل شوی.

که چیرې زیاتوالی کیری، د هغې عوامل بیان کړئ؟

- د بهرنیو تولیداتو د قاچاق مخنیوی د بهرنیو تولیداتو د وارداتو کمول د مالیاتو کمښت
 د برېښنا لگښت کمول د چرکانو د تخم په نرخ کې کمښت نور ()

که چیرې کمښت کیری، د هغې عوامل بیان کړئ؟

- د بهرنیو تولیداتو قاچاق د بهرنیو تولیداتو ډیر واردات د مالیاتو زیاتوالی
 د برېښنا په لگښت کې زیاتوالی د چرکانو د تخم په نرخ کې زیاتوالی نور ()
 ۳۶. د تیرو دوو کلونو په پرتله ستاسو د تولید په کچه کې د کمښت یا زیاتوالي سلنه په ګوته کړئ.

سلنه کمښت ()، سلنه زیاتوالی () .

۳۷. آیا ستاسو شرکت / فارم د تولید او پانګونې کچې پراخولو لپاره ځانګړی پلان لري؟ هو، نه.

که هو، په راتلونکو شو کلونو کې؟ یو کال، درې کاله، پنځه کاله، لس کاله، نور ()
 که نه، اصلي لاملونه بیان کړئ؟

د کافي سرمایې نشتوالی، په کورني بازار کې د اړتیا وړ ظرفیت نشتوالی، د کورنيو تولیداتو لپاره په بازار کې که غوښتنه،

د بانکونو لخوا د اسلامي پور خدماتو په وړاندې کولو کې پاتې راتلل نور ()

۳۸. مهرباني وکړئ څلور فرصتونه او څلور لوی ننګونې بیان کړئ چې تاسو د خپلو محصولاتو د تولید او سرچینې په برخه کې لرئ؟

فرصتونه	ننګونې
☐ په کورني بازار کې د هکیو / چرګورۍ / چرکانو غوښتې ته لوړه غوښتنه	☐ په کورني بازار کې د هکیو / چرګورۍ / چرکانو غوښتې ته که غوښتنه
☐ د مسلکي کارګر شتون	☐ د مسلکي کارکوونکو نه شتون
☐ د ارزانه کار شتون	☐ د ارزانه کار نشتوالی
☐ نا مناسب هوا تودوخه	☐ د مناسب هوا تودوخه نشتوالی
☐ نور:	☐ نور:

پالنه او ساتنه:

۳۹. تاسو د خپل فارم لپاره اړین خواړه (د چرکانو دانه) چیرته ترلاسه کوئ؟ کورني بازار بهرني

بازار (د هیواد / هیوادونو نوم)

۴۰. آیا ستاسو د شرکت / فارم د خوراکي توکو (د چرکانو دانه) عرضه کوونکي د کیفیت د تضمین سندونه لري؟ هو، نه.

۴۱. ستاسو په شرکت / فارم کې د خوړو سیستم څرنګه دی؟ اتوماتیک، په لاسي ډول (ساده) نور.

۴۲. ستاسو د چرکانو د نسل ورکول سالونو شمیر څومره دی او هر یو د چرکانو د نسل ورکول څو چرکوری ظرفیت لري؟
() سالون () ظرفیت لري

۴۳. ستاسو د هر سالون تر مینځ فاصله څو متره ده؟

له ۱ څخه تر ۵ مترو پورې له ۵ څخه تر ۱۰ مترو پورې له ۱۰ څخه تر ۱۵ مترو پورې له ۱۵ څخه تر

۲۰ مترو پورې له ۲۰ څخه تر ۲۵ مترو پورې له ۲۵ څخه تر ۳۰ مترو پورې نور ()

۴۴. آیا ستاسو فارم د خوراکي توکو (د چرکانو دانه) ذخیره کولو لپاره جلا خونه لري؟ هو، نه.

که ستاسو ځواب هو وي، ستاسو د کلام / کلامونه موقعیت څه دی؟

یو جلا عامه کلام لري له سالون څخه لری د هر سالون دننه جلا کودامونه.

۴۵. ستاسو په فارم کې د اوبو ورکولو سیستم څرنګه دی؟ اتوماتیک، په لاسي ډول (ساده) نور.

۴۶. که اړتیا وي، تاسو د ناروغیو د ضد عفونی مواد خپریدو مخنیوي او پاکولو لپاره درمل وکاروئ؟ هو، نه.

۴۷. کوم ډول ناروغی دي چې ستاسو چرکان په دوامداره توګه ورسره مخ کیږي؟

نیوکاسل، برونشیت، کامبرو، برفک، کوکسیدیزوس پستینګ، کراس لرونکی چرکان،

پراخې پښې، پرازیټي، اسپرټیلوس، نور. ()

۴۸. ستاسو په فارم کې د درملني طريقه څه ده؟

د دولتي څارویو روغتیايي مرکزونو له لارې، د شخصي څارویو روغتیايي مرکزونو له لارې، په دودیز ډول، نور.

۴۹. ایا تاسو د څارویو روغتیايي خدماتو ته لاسرسی لرئ؟ هو، نه، محدود.

۵۰. آیا ستاسو شرکت/فارم د چرکانو لپاره د واکسین کولو ځانګړی پروګرام لري؟ هو، نه.

که هو، د چا لخوا؟ د دولتي کلینیکونو ټیم لخوا، د شخصي کلینیکونو ټیم لخوا، په خپله

۵۱. ایا تاسو په لیکلي ډول چمتو شوي ناروغی او د درملني اړین تدابیر ثبت کړي؟ هو، نه.

۵۲. ایا تاسو د چاپیریال ساتنې لپاره ځانګړی پلان لرئ؟ هو، نه.

که هو، خرنگه؟ ()

۵۳. مهرباني وکړئ څلور فرصتونه او څلور لوی ننګونې بیان کړئ چې تاسو د پالنې او ساتنې په برخه کې لرئ؟

فرصتونه	ننګونې
☐ د اتوماتیک سیستم درلودل	☐ هیڅ اتومات سیستم نشته
☐ روغتیايي خدمتونو ته لاسرسی	☐ روغتیايي خدمتونو ته د لاسرسي نشتوالی
☐ معیاري سالونونه	☐ د معیاري سالونونو نشتوالی
☐ ډیری خواړه (تخم او اوبه).	☐ د خوړو نشتوالی (د تخم او اوبو)
☐ نور:	☐ نور:

توزیع او خرڅلاو؟

۵۴. آیا ستاسو د شرکت/فارم محصولات د افغانستان نورو ولایتونو ته صادريږي؟ هو، نه. که هو، کومو ولایتونو ته؟ ()

۵۵. آیا ستاسو د شرکت/فارم محصولات بهر ته صادريږي؟ هو، نه. که هو، کوم هیوادونه؟ ()

۵۶. آیا ستاسو محصولات به په ټاکلي وخت وپلورل شي؟ هو، نه. که نه، د څنډولو وخت او لامل یې په ګوته کړئ ()

۵۷. که چېرې ستاسو د محصولاتو په پلور کې ځنډ شتون ولري، د هغې لګښت څومره دی؟

ډیر ټیټ، ټیټ، هیڅ توپیر نلري، ډیر، ډیر ډیر.

۵۸. په کورني بازار کې د محصولاتو د نرخونو بدلونونه څه دي؟ ډیر ټیټ، ټیټ، هیڅ توپیر نلري، ډیر، ډیر ډیر.

۵۹. هغه عمده عوامل کوم دي چې په کورني بازار کې ستاسو د محصولاتو بیه راټیټوي؟

د بهرنیو تولیداتو قاچاق په کورني بازار کې د غوښتنه کوالی د حکومت لخوا د خط نرخ ټاکل

په کورني بازار کې د ټیټ کیفیت لرونکي محصولاتو شتون نور ()

۶۰. کوم ادارو معمولا ستاسو د پلور لیک قیمت ټاکنې؟ حکومت، کورني بازار، بهرني بازار. که دا د بهرني بازار لخوا ټاکل کېږي، مهرباني وکړئ دليل يې مشخص کړئ. ()
۶۱. ایا ستاسو محصولات بازار ته وړاندې کولول دمخه د کیفیت کنټرول تابع دي؟ هو نه. که هو، د کومې ادارې/اداره؟ ()
۶۲. څوک به ستاسو محصولات ليرد او توزيع کړي؟ پخپله د شرکت / فارم لخوا د غوښتونکي لخوا پرچون پلورونکي نور ()
۶۳. که ستاسو شرکت/فارم بازار ته محصولات نه ورکوي، لاملونه يې څه دي؟ د پرسونل کمبود، ډيرې سرمايې ته اړتيا لري، د درېمې ډلې لخوا د وپش اسانه کول، نور
۶۴. که چېرې د شرکت / فارم محصولات ستاسو لخوا بازار ته وړاندې شي، نو څرنگه به بسته بندي شي؟ ستاسو د شرکت / فارم لخوا پخپله د بهرنيو ادارو لخوا. که بسته بندي د بل سازمان لخوا ترسره شي، لامل يې څه کېږي شي؟ د کافي سرمايي نشتوالی، په بازار کې د اړتيا وړ ظرفيت نشتوالی، نور ()
۶۵. که بسته بندي پخپله ترسره شي، نو څرنگه ده؟ د ماشين سره، ساده (د لاس په واسطه).
۶۶. آیا ستاسو شرکت/فارم معياري سره ذخيرې/پنچالونه لري؟ هو، نه. که نه، ستاسو په شرکت / فارم کې د ساره خونو / معياري بارونو نشتوالي لامل څه دی؟ د اړتيا نشتوالی، د کافي سرمايي نشتوالی، هيڅ اضافي ځای نشته، نور ()
۶۷. که ستاسو د شرکت / فارم توليد د خوړو وړ غوښه / هکي وي، ستاسو اصلي پيږدونکي څوک دي؟ د حکومت قرارداد، شخصي قرارداد، پرچون پلورونکي، عمده پلورونکي، خلک، نور ()
۶۸. که ستاسو پيږدونکي دولت وي، مشخص کړئ چې ستاسو د محصولاتو څومره سلنه اخلي؟ () %
۶۹. که دولت ستاسو محصولات نه اخلي، لامل يې څه دی؟ د دولتي بنسټونو لخوا د غوښې او هکيو ټيټ کارول په دولتي قراردادونو کې د شفافيت نشتوالی. د څو شرکتونو لخوا د بازار انحصار نور ()
۷۰. که ستاسو پيږدونکي يو شخصي قراردادي وي، مهرباني وکړئ مشخص کړئ؟ هو ټولنه، هوايي شرکتونه، رستورانټونه، هټيوال او پلورونکي، نور ()

۷۱. که ستاسو د شرکت/فارم تولید د هکیو القاح وي، ستاسو اصلي پرودونکي څوک دي؟
 داخلي بڼې، بهرنی بڼې خلک، نور.
۷۲. که ستاسو د شرکت / فارم تولید چرکوری وي، ستاسو اصلي پرودونکي څوک دي؟
 داخلي بڼې بهرنی بڼې خلک، نور.
۷۳. په کورني بازار کې ستاسو د محصولاتو غوښتنه څه ده؟ ډیر ټیټ، ټیټ، منځنی، لوړ، ډېر لوړ.
۷۴. آیا ستاسو شرکت/فارم د خپلو محصولاتو د ودې او پراختیا لپاره د څیړنې او پراختیا (R&D پروگرام کاروي؟ هو، نه.
۷۵. آیا ستاسو شرکت/فارم د بازار موندنې پلان لري؟ هو، نه.
- که هو، مخړکه؟ د تلویزیون له لارې، بل بورد، ټولنیز سایټونه، نور. ()
۷۶. هغه عوامل کوم دي چې په کورني بازار کې ستاسو د محصولاتو په غوښتنه اغیزه کوي؟
 موسمي بدلونونه د بیبي لوروالی یا کښت د بهرني بازار بدلون نور ()
۷۷. مهرباني وکړئ څلور فرصتونه او څلور لوی ننګونې بیان کړئ چې تاسو د توزیع او پلور په برخه کې لرئ؟

فرصتونه	ننګونې
☐ بازار ته اسانه لاسرسی	☐ بازار ته د لاسرسي نشتوالی
☐ د پیروډلو مرکزونو شتون	☐ د پلور مرکزونو نشتوالی
☐ ارزانه ترانسپورت	☐ د ارزانه ترانسپورت نشتوالی
☐ نوره غوښتنه	☐ ټیټ غوښتنه

□ نور:	□ نور:
--------	--------

د پانکوني اسانتياوې

۷۸. آیا هغه ځمکه / ودانۍ چې تاسو پکې کار کوئ ستاسو د خپل شرکت / فارم ملکیت دی؟ □ هو، □ نه.
- که نه، دا د چا لخوا تاسو ته چمتو شوی؟ □ حکومت، □ سړی. □ خصوصي موسسې
۷۹. تاسو هغه برېښنا چیرته ترلاسه کوئ چې تاسو ورته اړتیا لرئ؟ □ دولتي، □ خصوصي، □ شرکت / فارم پخپله.
۸۰. که هغه دولتي برېښنا نه کاروي، لاملونه یې څه دي؟
- ټیټ ولتاژ، □ د فعالیت په جریان کې د برېښنا پرچوی زیاتوالی، □ لوړ تعرفه □ دولتي برېښنا ته د لاسرسي نشتوالی، □ نور ()
۸۱. که تاسو دولتي/شخصي برېښنا وکاروئ، د برېښنا نرخ څومره دی؟ □ بیه سمه ده، □ کران. فی کیلو واټ ()
۸۲. په ۲۴ ساعتونو کې، ستاسو برېښنا په اوسط ډول څو ساعته پرې کيږي؟ () ساعت.
۸۳. ستاسو د تولید څه سلنه د برېښنا د بندیدو له امله ټیټ شوی؟ () سلنه.
۸۴. تاسو د خپل شرکت / فارم لپاره د اړتیا وړ اوبه له کومې سرچینې څخه ترلاسه کوئ؟
- د دولتي اوبو رسولو شبکه، □ د اوبو رسولو خصوصي شبکه، □ داخلي شخصي ژور څاه
۸۵. آیا ستاسو شرکت / فارم د تولید پرمهال د اوبو کمښت سره مخ شوی؟ □ هو، □ نه.
- که هو، په اوسط ډول په کال کې څو ځله؟ () امر.
۸۶. ایا تاسو د خپلې پانکې د پراختیا لپاره اسلامي پورونو ته اړتیا لرئ؟ □ هو، □ نه.
۸۷. آیا ستاسو شرکت/فارم د غلا، وړانکارۍ، یا غیر متوقع پیښو له امله زیانمن شوی؟ □ هو، □ نه.
- که هو، په یو کال کې څو ځله او اندازه څومره افغانیو ته رسېږي؟ () امر. مقدار () افغانی.
۸۸. آیا ستاسو د شرکت/فارم لپاره بېه شته؟ □ هو، □ نه.
۸۹. ایا تاسو د بېي سره موافق یاست؟ □ هو، □ نه.
۹۰. تاسو د پانکې اچونې د اسانتیاوو په سکتور کې د مرستې او اسانتیا لپاره له حکومت څخه څه تمه لرئ؟
- د کورنیو تولیداتو لپاره د دولت ملاتړ □ د بهرنیو محصولاتو د کمږي تعرفو لوړول □ اسلامي پورونه ورکول
- ارزانه انرژي (برېښنا) برابرول. □ د شرکت د پراختیا لپاره د ځمکې ویش □ د مالیاتو کمښت □ نور ()
۹۱. مهرباني وکړئ څلور فرصتونه او څلور لوی ننګونې بیان کړئ چې تاسو د اسانتیاوو او پانکونې په برخه کې لرئ؟

فرصتونه	ننګونې
☐ د کافي ځمکې شتون	☐ د شخصي ځمکې نه شتون او د ځمکې لوړ کرایه
☐ د کافي پانګې شتون	☐ د کافي سرمایې نشتوالی او د اسلامي پورونو نشتوالی
☐ ارزانه انرژي (برېښنا) ته اسانه لاسرسی.	☐ د تیلو او برېښنا لوړه بیه
☐ ښه امنیت	☐ د برېښنا پرچوی
☐ نور:	☐ نور:

وړاندیزونه

ستاسو په شرکت / فارم کې د تولید او پراختیا ظرفیت لوړولو لپاره کوم ځانګړي وړاندیزونه لرئ؟

۱.
۲.
۳.
۴.
۵.

ضمیمه: (۵)

تصاویری از جریان جلسهٔ ارایهٔ گزارش بررسی و ارزیابی فرصت‌ها و چالش‌های سکتور مرعداری در افغانستان در مقر وزارت اقتصاد.

دیدار و گفت‌وگوی رئیس پالیسی و استراتژی وزارت اقتصادی با محترم مفتی ذاکرالله ذاکر رئیس عمومی مالداري وزارت زراعت، آبیاری و مالداري.

Islamic Emirate of Afghanistan
Ministry of Economy
Professional Deputy
Directorate of Economic Policy & Strategy

Report:
Review and Assessment
Opportunities and Challenges
In The Poultry Sector

(Case Study)

